Ազգ
Azg
armenian daily
23 ՀՈՒՆՎԱՐ 1998 ՈՒՐԲԱԹ # 9 (1512)

«Գիորգի Ճանտուրիայի սպանությունը պատվիրել էր Էդուարդ Շեւարդնաձեն»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ։ «Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ Գիորգի Ճանտուրիայի սպանությունը պատվիրել էր Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն, քանի որ նրան լուրջ ախոյան էր համարում նախագահական ընտրություններում», հայտարարել է Վրաստանի նախկին ներքին գործերի նախարար Թեմուր Խաչիշվիլին, ցուցմունքներ տալով «Մխեդրիոնիի» գործով անցկացվող դատավարության ժամանակ։ Խաչիշվիլին «Մխեդրիոնիի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանու եւ այդ անօրինական հայտարարված ռազմականացված կազմավորման եւս 13 անդամների հետ մեղադրվում է 1995 թվականի օգոստոսի 29-ին Վրաստանի նախագահի դեմ մահափորձ կազմակերպելու, հայրենիքին դավաճանելու եւ այլ ծանր հանցագործությունների մեջ։ Խաչիշվիլին, ինչպես որ ավելի վաղ Իոսելիանին, հայտարարել է, թե ոչինչ չգիտի 1995 թվականի ահաբեկչական գործողության մասին։ «Ինձ մեղավոր եմ համարում այն բանում, որ շատերին գեներալական կոչումներ եմ տվել ոչ ըստ վաստակի, այժմ նրանք տարբեր պաշտոններ են գրավում, իսկ ես նստած եմ վանդակում», ասել է Խաչիշվիլին։

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հայաստանում առկա է երկիշխանություն

Հայտարարում է Արա Սահակյանը եւ ակնարկում վարչապետի հրաժարականի պահանջը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մեկնաբանելով վերջին օրերին հանրապետությունում կատարված ահաբեկչական գործողությունները եւ դրանց հետեւանքով ներքաղաքական իրավիճակի ապակայունացումը, ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը մասնավորապես ասաց, որ «քաղաքական որակվող սպանություններ, ցավոք, Հայաստանում էլի եղել են։ Բայց այն, որ ներքին գործերի նախարարի տեղակալի վրա է մահափորձ կատարվել, եւ պլատոնյան սառնասրտությամբ է դրան արձագանքում նույն ներքին գործերի նախարարությունը, համարում եմ անթույլատրելի։ Դա հենց խոսում է իշխանության ճգնաժամի մասին»։

Անդրադառնալով ՀՀՇ վարչության վերջին հայտարարությանը, ԱԺ փոխխոսնակը շեշտեց, որ ահաբեկչական գործողությունները միայն ընդհանուր ֆոնն էր, որը կարող էր [illegible] ցում, եւ «որից փորձեցին խուսափել»։ «Խնդիրն այն է, ասաց պրն Սահակյանը, որ գործադիր իշխանության մեջ առաջացել են երկու տարբեր տեսակետներ։ Մեր կարծիքով, դեմոկրատական պետության մեջ, անշուշտ, պետք է տարբեր տեսակետներ լինեն, բայց մեկ քաղաքականություն»։ Ըստ Արա Սահակյանի, ՀՀՇ-ն հանրապետության նախագահից սպասում է, որ նա պարզություն մտցնի գործադիր իշխանության մեջ, որովհետեւ գործադիր իշխանությունը, ի տարբերություն խորհրդարանի, չի հանդուրժում նման «ճղված վիճակներ»։

Հայաստանի ներքաղաքական վիճակի հնարավոր զարգացման առնչությամբ պրն Սահակյանը նշեց, որ «երկար չի կարող լինել այնպիսի վիճակ, որ վարչապետը նախագահին հիշում է միայն այն ժամանակ, երբ ուզում է նշել իր եւ նախագահի տարաձայնությունը։ Ռուսաստանի վարչապետը խոսում է միշտ պրեզիդենտի անունից եւ պրեզիդենտի հանձնարարությունները կատարելու, նրա գիծը իրականացնելու կոնտեքստում, իսկ մեր վարչապետը կարծես թե ան[illegible] պատվաբեր է համարում նախագահի անունը տալ եւ խոսել այն մասին, որ իրենք միասին են աշխատում»։

Պատասխանելով այն հարցին, թե ՀՀՇ-ն նախագահի հասկացությամբ ո՞ր սահմանադրական իրավունքի կիրառումն է ակնկալում, պրն Սահակյանը մատնանշեց Սահմանադրության 55 հոդվածի 4-րդ կետը, ըստ որի, հանրապետության նախագահը նշանակում եւ պաշտոնանկ է անում վարչապետին, վարչապետի ներկայացմամբ նշանակում եւ պաշտոնից ազատում է կառավարության անդամներին, ինչպես նաեւ ԱԺ-ի կողմից կառավարությանը անվստահություն հայտնելու դեպքում 20-օրյա ժամկետում ընդունում է կառավարության հրաժարականը, նշանակում վարչապետ եւ ձեւավորում նոր կառավարություն։

«Խոսքը ավելի գլոբալ ազգային պրոբլեմի մասին է։ Պրոբլեմի միայն անունն է ղարաբաղյան, իրականում դա հայ ժողովրդի զարգացման, ապագայի խնդիրն է, եւ պետք է այդ խնդրի լուծմանը գնալ միասնական, չի կարող լինել երկիշխանություն։ Բազմակարծություն կարող է լինել, բայց երկիշխանություն ոչ», եզրափակեց Արա Սահակյանը, միաժամանակ դրական պատասխան տալով այն հարցին, թե համարու՞մ է արդյոք, որ այսօր Հայաստանում առկա է երկիշխանություն։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Եգոր Ստրոեւ. Հայաստանը ամուր կանգնած է ԱՊՀ ջատագովի դիրքերում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունվարի 22-ին պաշտոնական այցով Հայաստան ժամանեց Ռուսաստանի Դաշնային ժողովի Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւի գլխավորած պատվիրակությունը։ «Զվարթնոց» օդանավակայանում հյուրերին դիմավորեցին ՀՀ ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը, ՀՀ-ում ՌԴ դեսպան Անդրեյ Ուռնովը, ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան Գագիկ Շահբազյանը։ Դիմավորողների թվում էր նաեւ Հայաստանում [illegible] կայանի սպայական անձնակազմը գեներալ-լեյտենանտ Տրեսյակովի գլխավորությամբ։

Հայտարարելով, որ պատվիրակության այցի նպատակը միջխորհրդարանական կապերի ամրապնդումն է, Եգոր Ստրոեւը նշեց. «Ամենագլխավորը այն է, որ մենք եկել ենք մեր բարեկամների մոտ, որոնց վաղուց ճանաչում ենք եւ ում հետ համագործակցում ենք ԱՊՀ Միջխորհրդարանական վեհաժողովում»։ Նա ավելացրեց, որ Հայաստանը այն երկրներից է, որը աշխատում է ամրապնդել միջխորհրդարանական համագործակցությունը եւ ամուր կանգնած է ԱՊՀ-ի գոյության անհրաժեշտության ջատագովի դիրքերում։

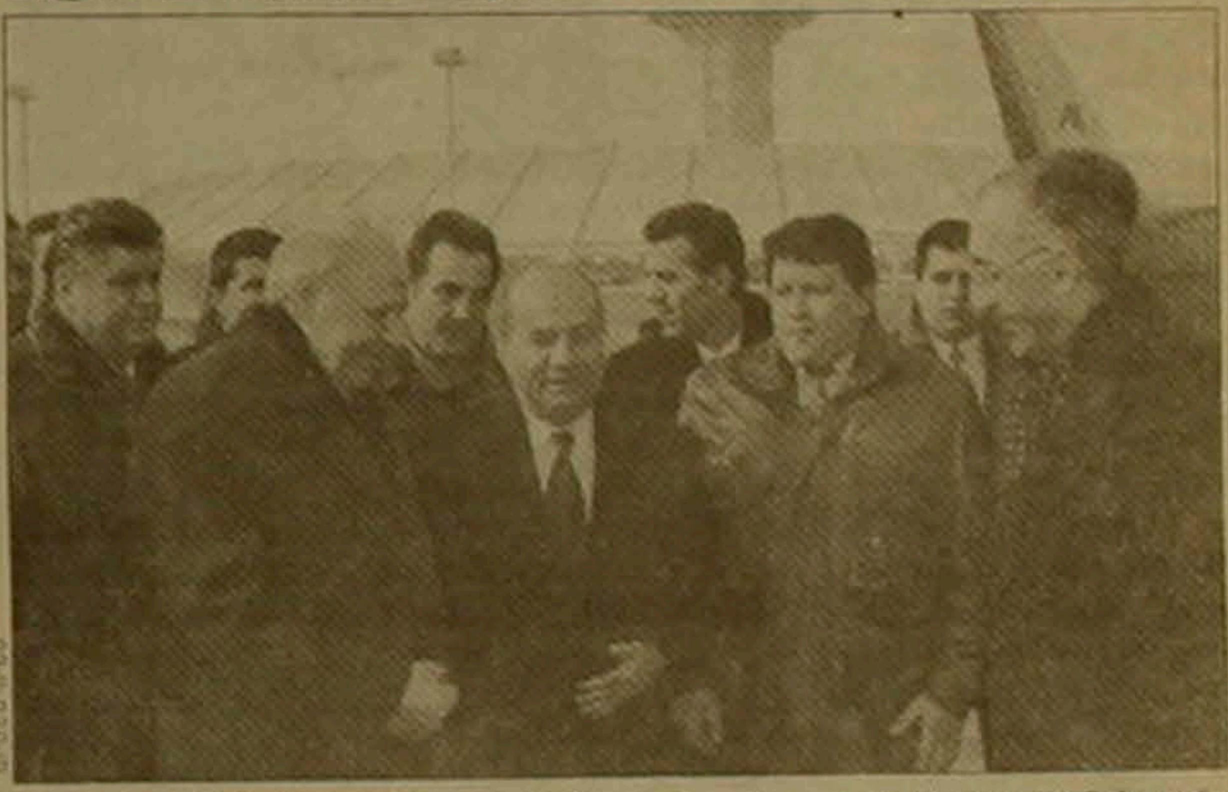

Նույն օրը պրն Ստրոեւը հանդիպումներ [illegible] եւ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ։

Դեկտեմբերի 23-ին Եգոր Ստրոեւը կհանդիպի ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ։ Ռուսաստանի խորհրդարանական պատվիրակությունը, որը Երեւան է ժամանել Թբիլիսիից, այնուհետեւ կմեկնի Բաքու։

ԵՐԵՎԱՆ

Վարչապետը չի հասցրել ծանոթանալ ՀՀՇ-ի հայտարարությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ինչպես հայտնի է, հունվարի 21-ին ՀՀՇ վարչության նիստն ավարտվել է հայտարարության ընդունմամբ, որն այսօր հրապարակվել է մամուլում։ Հայտարարության վերաբերյալ ՀՀ վարչապետի տեսակետն իմանալու նպատակով Արմենպրեսի թղթակիցը դիմեց վարչապետի խորհրդական Հասմիկ Պետրոսյանին։ Ըստ խորհրդականի, վարչապետի աշխատանքային օրն այսօր խիստ հագեցած էր, եւ նա չի հասցրել ծանոթանալ ՀՀՇ վարչության հայտարարությանը։

Խորխոռունու նկատմամբ ահաբեկչական փորձ չի եղել

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վերջին օրերին կատարված ահաբեկչական գործողությունների իներցիայով լուրեր են պտտվում, թե նմանատիպ փորձ է եղել նաեւ ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար Վահրամ Խորխոռունու նկատմամբ։ ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչությունից ասացին, որ դրանք ընդամենը ասեկոսեներ են։

Լոռու, Տավուշի եւ Շիրակի որոշ հուշարձաններ՝ հայ եւ կաթոլիկե եկեղեցիներին

Երեկ տեղի ունեցած կառավարության նիստում, որը վարում էր վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը, մի շարք որոշումներ են ընդունվել, որոնցից, մեր կարծիքով, ուշագրավ է հետեւյալը։ Ինչպես տեղեկացնում է ՀՀ վարչապետի մամուլի գրասենյակը, նիստը որոշել է Լոռու եւ Տավուշի մարզերի պետական սեփականություն հանդիսացող պատմության եւ մշակույթի տեղական նշանակության մի շարք եկեղեցիներ սեփական իրավունքով անհատույց հանձնել Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցուն, իսկ Շիրակի մարզի որոշ հուշարձաններ՝ հայ կաթոլիկե եկեղեցու Հայաստանի համայնքին։

Լուկաշենկոն եւ հայերը

Երեկ Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն, պատասխանելով «Արմենիա ի միր» մոսկովյան ամսագրի խմբագիր Լուսիկ Ղուկասյանի հարցին Հայաստանում «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանը միանալու օգտին հավաքվող ստորագրությունների կապակցությամբ, ասաց. «Ստորագրություններն արդեն վաղուց են հավաքվում, իսկ շարժում չկա։ Որքան ես գիտեմ, այս նախաձեռնության հեղինակները պառլամենտականներն են եւ ոչ կառավարությունը։ Հայաստանը դեռ չի կողմնորոշվել։ Մեր միության շահերը ընդգրկում են Կովկասը, Միջին Ասիան եւ այն տարածաշրջանը, որտեղ գտնվում է Հայաստանը։ Ռուսաստանի շուրջն այսօր ստեղծվել է հզոր մեկուսիչ շղթա, միակ պատուհանը դեպի Եվրոպա Բելառուսն է։ Այդ է պատճառը, որ Արեւմուտքը այդքան դեմ է մեր միությանը։ Հայաստանի մուտքը միություն կնշանակի նման մի պատուհան բացել դեպի Արեւելք»։

ԲՈՆՆ

Գերմանիայում սպասում են Ամենայն հայոց կաթողիկոսին

Հունվարի 23-ին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ը Էջմիածնից կժամանի Ֆրանկֆուրտ։ Վեհափառին Գերմանիա են հրավիրել կաթոլիկ եւ ավետարանչական եկեղեցիները եւ հայ համայնքը։

Մինչեւ փետրվարի 4-ը Գարեգին Ա-ը բազմաթիվ հանդիպումներ կունենա Գերմանիայի տարբեր քաղաքներում։ Հունվարի 24-ին Քյոլնում Վեհափառը կօծի Սուրբ Սահակ Մեսրոպ եկեղեցին։ Նախկինում Սուրբ Քրիստոֆորուս անվանյալ եկեղեցին հայկական այս անունն է կրելու։ Վերջերս ավարտված, մոտ 200 հազար մարկ արժողությամբ նորոգությունից հետո Քյոլնի հայոց եկեղեցին առաջին անգամ իր դռներն է բացելու հավատացյալների առջեւ հունվար 25-ին Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ձեռամբ մատուցվելիք պատարագով։

Գարեգին Ա-ի Գերմանիա կատարած այցի շրջանակներում նախատեսված են նաեւ պաշտոնական հանդիպումներ երկրի ղեկավարների հետ։ Տարբեր օրերի ընթացքում Վեհափառը կհյուրընկալվի վարչապետ Հելմուտ Կոլի, խորհրդարանի նախագահ Ռիտա Զյուսմուտի, արտգործնախարար Կլաուս Քինկելի, տարբեր երկրամասերի նախագահների, քաղաքապետների մոտ։ Բոննում կհանդիպի նաեւ Գերմանիո եկեղեցական բարձրագույն մարմնի անդամների հետ։

Հունվարի 30-ին Բոննում ՀՀ դեսպանությունը ընդունելություն է կազմակերպելու, որին հրավիրված են դիվանագետներ, բարձրաստիճան պաշտոնյաններ, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ։

Այցի շրջանակներում Վեհափառը Քյոլնից ու Բոննից բացի կլինի նաեւ Շտուտգարտում, Բեռլինում, Հալեում։ Վերջինիս համալսարանում հունվարի 28-ին զեկուցում կկարդա «Հայկական եկեղեցու էկումենիկ դերը» թեմայով։ Տեղի համալսարանը Ամենայն հայոց կաթողիկոսին արժանացնելու է պատվավոր դոկտորի կոչման։

Վեհափառը հյուր կլինի նաեւ Գերմանիայի տարբեր քաղաքների եկեղեցիներում, իսկ Համբուրգում գտնվող հունական եկեղեցում կմասնակցի էկումենիկ աղոթքի։ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը կհանդիպի նաեւ գերմանահայության հետ։ Առանձին հանդիպում է նախատեսվում գերմանահայ երիտասարդության հետ։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Քլինթոնը նոր սեքսուալ սկանդալի մեջ

22 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC։ Ըստ Վաշինգտոնից ստացված հաղորդագրությունների, Հետաքննությունների դաշնային բյուրոն վկայություններ է ստացել, որոնք հաստատում են, որ նախագահ Քլինթոնը ներգրավված է սեքսուալ բնույթի նոր սկանդալում։ «Վաշինգտոն փոստ» թերթի վկայությամբ, ՀԴԲ-ն գաղտնի ձայնագրել է խոսակցություններ, որոնցում Սպիտակ տան աշխատակցու-

հի Մոնիկա Լիվինսկին պատմում է իր ընկերուհուն, թե ինչպես է ԱՄՆ-ի նախագահը խնդրել իրեն թաքցնել նրանց միջեւ եղած սիրային հարաբերությունները եւ Լիվինսկին անսալով Քլինթոնի հորդորներին, սուտ երդում է տվել։ Բիլ Քլինթոնն իր հերթին կտրականապես հերքում է, թե սիրավեպ է ունեցել իր դուստր տարիքն ունեցող Մոնիկա Լիվինսկու հետ։ Եթե պարզվի, որ նախագահն, իրոք, հորդորել է Մոնիկային սուտ վկայություն տալ, ապա հնարավոր է, որ նրան ենթարկեն իմփիչմենթի եւ պաշտոնազրկեն։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

Ռոբերտ Քոչարյանն այսօր նախ եւ առաջ խորհրդանիշ է։ Նա գործող մի կամուրջ է հայկական երկու հանրապետությունների միջեւ, ուստի եւ կարեւորագույն առանցք։ Նրան ինչ-ինչ փորձությունների ենթարկելը առնվազն հավասարազոր է Գորիս-Ստեփանակերտ հայտնի մայրուղու պայթեցմանը։ Նրան հարվածելը կարող է հանգեցնել կամուրջների այրման Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունների միջեւ։

Ռոբերտ Քոչարյանը լավ վարչա-

Քոչարյանը քոչել չի կարող

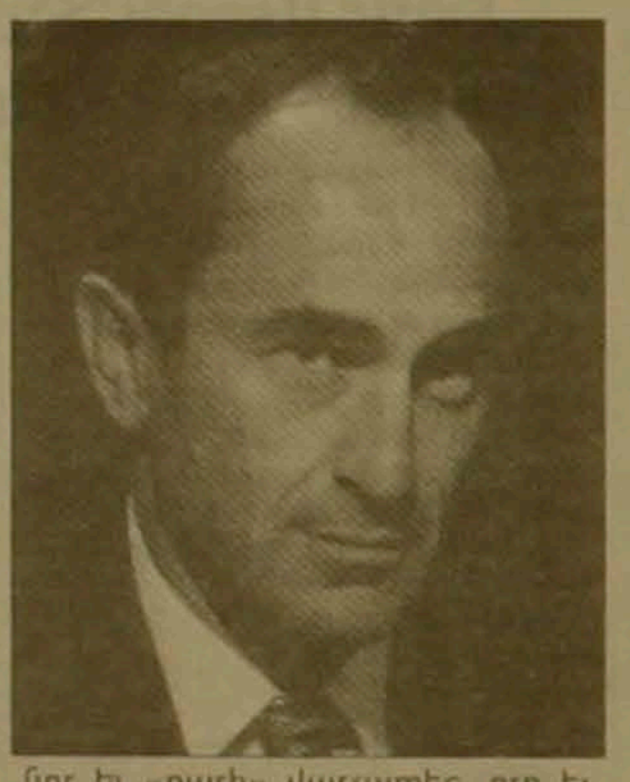

պետ չէ։ Ներկայիս Հայաստանում հնարավոր չէ լինել լավ վարչապետ։ Ներկայիս Հայաստանում ընդհանրապես հնարավոր չէ լինել լավ վարչապետ։ Երկիրը դե ֆակտո գործող նախագահինն է, իսկ ցանկացած պաշտոնյա ընդամենը իշխան Կուրբսկին է Իվան Ահեղի դիմաց։

Կան ավելի թարմ օրինակներ։ Երկու տարի առաջ Տաշքենդում հյուր էի տնային կալանքի մեջ գտնվող Ուզբեկստանի նախկին վարչապետ պարոն Միրսայիդովին։ Նախկինում հայտնի դիվանագետ եւ կոմունիստական Ուզբեկստանի վերջին տարիների առավել հարուստ եւ լծակատեր անձնավորություն, նա մեկն էր, որ կառուցեց Իսլամ Քարիմովի քաղաքական սանդուղքը ընդհուպ վերջինիս նախագահ դառնալը։ Ինքը «նշանակվեց» վարչապետ։

Որոշ ժամանակ անց Իսլամ Քարիմովը որոշում է ազատվել «հակառակորդ» դարձած եւ բնակչության շրջանակներում ավելի բարձր վարկ ունեցող նախկին հովանավորից, համոզելով վերջինիս հացի եւ այլ սննդամթերքի, ինչպես նաեւ էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացման անհրաժեշտության մեջ։ [illegible] Իսլամ Քարիմովը լվանում է ձեռքերը, թիրախ դարձնելով Միրսայիդովին։ Խորհրդարանը հանկարծ սկսում է ժողովրդի անունից քննադատել վարչապետի «հակաժողովրդական» քայլերը, այդ մասին խոսվում է հեռուստատեսությամբ եւ վերջ ի վերջո պատրաստվում է պարարտ մի հող Միրսայիդովի հեռացման դեպքում բնակչության ցնցումներից խուսափելու համար։ Պետական քարոզչությունը վերջ ի վերջո կարողանում է զգել վարչապետի վարկը եւ նրան ենթարկել (մինչ օրս) տնային կալանքի։ Նշանակվում է նոր եւ «բարի» վարչապետ, որը եւ շտկում է Միրսայիդովի սխալները։

Այնուամենայնիվ, նույն սցենարի հայաստանյան տարբերակը, սկզբունքային առումով չտարբերվելով շատ ու շատ նմաններից, առանձնանում է արմատականորեն։ Ռոբերտ Քոչարյանին հնարավոր չէ «ենթարկել տնային կալանքի» (օրինակի կարգով) այն պարզ պատճառով, որ նա ոչ թե վարչապետ է, այլ, ինչպես ասացինք, խորհրդանիշ։ Խորհրդանիշը [illegible] չի կալանվում։

Ի դեպ, հարցը Ռոբերտ Քոչարյանի բարոյական կերպարի մասին չէ։ Առավել հեռու ենք նրանից քննադատելու մի հերոսի կամ կուռք դարձնելու։ Բանն այն է, որ խորհրդանիշը իրականում բնութագրման կարիք չի զգում։ Էյֆելյան աշտարակը, որից ժամանակին փախել են Ֆրանսիայի գրեթե բոլոր գրողները, այսօր, միեւնույն է, մնում է Փարիզի խորհրդանիշ։ Մեկ անգամ փորձ արվեց փլուզել քաղաքի մեկ այլ խորհրդանիշը՝ Բաստիլը, սակայն, ինչպես հայտնի է, դա զուգորդվեց արյունահեղությամբ եւ վերջ ի վերջո հեղափոխությամբ։

Այսօր մեր հանրապետությունում փորձ է արվում փշրելու ղարաբաղյան խորհրդանիշերից մեկը, եւ սա կարող է լինել նույնքան վտանգավոր։

Հայաստանում առկա հակասությունները տնտեսածին չեն եւ կապ չունեն վիճակի ապակայունացման հետ։ Վերջիններս ընդամենը հետեւանք են Ղարաբաղի հարցի վերաբերյալ տարբեր մոտեցումների։ Սա ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացի ճգնաժամն է։

Ռոբերտ Քոչարյանը նահանջի տեղ չունի։ Նա չի կարող իր նախորդների օրինակով ստեղծել մի հերթական կազմակերպություն կամ մեկնել անվերադարձ։ Ինչպես մնացած բնակչությունը։

Այսօր, 1998-ի փետրվարի նախաշեմին հանրապետությունում մոտավորապես նույն իրավիճակն է, ինչ 10 տարի առաջ։ Փոխված են դերակատարները։ Այսօր հստակ կարելի է ասել, թե կա իշխանությունների խոր ճգնաժամ, որի ֆոնի վրա ահաբեկչական գործողությունները հսկայական այսբերգի ջրի երես ե[illegible]

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Գեն. Արծրուն Մարգարյանի կյանքին վտանգ չի սպառնում

Այսպես է Արմենպրեսի թղթակցին վստահեցրել Երեւանի թիվ 1 կլինիկական հիվանդանոցի տնօրեն ու պլաստիկ վիրաբուժության եւ միկրովիրաբուժության կլինիկայի ղեկավար, ԱԺ պատգամավոր Արտավազդ Սահակյանը, որը կատարել է հունվարի 22-ին ահաբեկչության հետեւանքով վիրավորված ՆԳ եւ ԱԱ փոխնախարար, ներքին գործերի վարչության պետ, գեներալ-մայոր Արծրուն Մարգարյանի վիրահատությունը։ Բժշկի ասելով, հրազենային վնասվածքների հետեւանքով առաջացել է ձախ ազդրի կոտրվածք, վնասվել է աջ ծնկափոսային զարկերակը, որը լուրջ վտանգ կարող էր սպառնալ։ Երկարատեւ վիրահատությունը կատարվել է բժիշկների 2 խմբով, որոնցից առաջինը վերականգնել է զարկերակի վնասվածքը, իսկ երկրորդը Իլիզարովի ապարատով ֆիքսել կոտրված ազդրոսկրը։ Հրազենային վնասվածքները եղել են միջանցիկ։ Բժիշկն ասել է նաեւ, որ հիվանդի կյանքին վտանգ չի սպառնում, վիճակն արդեն կայուն է, եւ վերականգնվելուց հետո նա կկարողանա քայլել։ Ներկայումս վիրավորը գտնվում է վերակենդանացման բաժանմունքում, որտեղ կմնա եւս 2 օր։

Իսկ մեր կողմից, օգտվելով գրող, «Ուխտատուն» թանգարանի տնօրեն Սամսոն Գրիգորյանի հայթայթած տվյալներից, ստորեւ հակիրճ ներկայացնենք գեներալ-մայոր Ա. Մարգարյանի կենսագրությունը։

Ծնվել է 1959 թ. հունիսի 13-ին Երեւանում, Լեոնորա եւ Վարդանի Մարգարյանների ընտանիքում։ Դեռ մանկուց մեծ պապի կողմից դաստիարակվել է Գեւորգ Չաուշի եւ Սմբատի մարտական ոգով։ Ավարտել է մայրաքաղաքի 14-րդ միջնակարգ դպրոցը։ 1976-1981 թթ. սովորել է Երեւանի պետհամալսարանի մաթեմատիկայի ֆակուլտետում։ Ավարտելուց հետո ընդունվել է ասպիրանտուրա, աշխատել Երեւանի մաթեմատիկական մեքենաների գիտահետազոտական ինստիտուտում որպես բաժնի վարիչ։ Գիտական թեզ պաշտպանելու փոխարեն 1989 թ. սկսած նա պաշտպանել է հայրենի հողը։ 1989-91 թթ. կռվել Արաքոյայի հետ կամովին անդամագրվելով հայոց ինքնապաշտպանությանը, ընտանյոք ապրել է Գորիսի շրջանի սահմանամերձ Շուռնուխ գյուղում։ Այստեղ, 1992 թ. ապրիլի 21-ին ինքնապաշտպանական մարտերում կորցրել է 20-ամյա եղբորը՝ Արային։ Այնուհետեւ նրա ռազմաինքնապաշտպանական պայքարի ուղին Սյունյաց լեռներից, Կոռնիձորից, Կապանից, Մեղրուց ու Սիսիանից հասավ մինչեւ Մարտակերտ (1992 թ.), Օմարի լեռնանցք եւ Քարվաճառ (1994 թ. հունվար-ապրիլ)։ 1992 թ. նկատի ունենալով քաջակորով հայորդու մարտական վաստակը, նրան նշանակեցին ՀՀ պաշտպանության նորաստեղծ նախարարության 2-րդ գլխավոր վարչության բաժնի պետ։ Բայց նա չկտրվեց ճակատային գծից։ 1993-1994 թթ. Արծրուն Մարգարյան փոխգնդապետը ծառայեց ԼՂՆ ներքին գործերի միավորումում որպես հրամանատար Վահան Հարությունյանի տեղակալ։ 1994 թ. օգոստոսից առ այսօր նա ՀՀ ՆԳՆ ներքին զորքերի հրամանատարն է։ Ամուսնացած է, վեց երեխաների հայր։ ՀՀ նախագահի 1996 թ. սեպտեմբերի 20-ի հրամանագրով [illegible] Ա. Մարգարյանին շնորհվել է գեներալ-մայորի զինվորական կոչում։

Հայեր, մի խառնվեք Հայաստանի ներքին գործերին

«Ազատություն» ռադիոկայանով տարածված ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանի վերջին հայտարարությունը, թե ԼՂՀ նախագահը խառնվում է ՀՀ ներքին գործերին, զուրկ է ոչ միայն էթիկայի նորմերից՝ այլեւ տրամաբանական լուրջ հիմնավորումից»։ «Ազգի» թղթակցին ասաց ԼՂՀ ԱԺ պատգամավոր, ֆինանսատնտեսական հարցերով հանձնաժողովի անդամ Կարեն Ղարիբյանը։ Ստացվում է, որ պաշտպանելով ՀՀ վարչապետի իրավունքները, ԼՂՀ նախագահը, ըստ Զուրաբյանի, խառնվում է Հայաստանի ներքին գործերին։ «Հարց է ծագում. իսկ ինչպե՞ս գնահատել այն իրողությունը, որ ՀՀ նախագահը ՀՀ վարչապետի պաշտոնը զբաղեցնելու առաջարկով դիմում է համաժողովրդական քվեարկությամբ ընտրված ԼՂՀ նախագահին՝ Հայաստանում ներքաղաքական ու տնտեսական իրավիճակի բարելավման նպատակով։ Կամ ինչպե՞ս մեկնաբանել ՀՀ նախագահի առաջարկը ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի նախագահ Սերժ Սարգսյանին՝ զբաղեցնել ՀՀ պաշտպանության նախարարի պաշտոնը։ Զուրաբյանի նրբագրգիռ տրամաբանությամբ ՀՀ նախագահը 2 անգամ խառնվե՞լ է ԼՂՀ ներքին գործերին», նշեց Կարեն Ղարիբյանը։ Նրա խոսքերով, տարակուսանք են հարուցում նաեւ ՀՀ հեռուստատեսությամբ մամլո քարտուղարի վերջին ելույթները՝ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ։

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ
Ստեփանակերտ

«Թափոններից էներգիա» նախագիծ Հայաստանի համար

Երեկ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն ընդունեց աղբի վերամշակման ֆրանս-անգլիական խմբի պատվիրակությանը՝ ֆրանսիական ONYX ընկերության կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի զարգացման վարչության տնօրեն Պասկալ Լե Միերի գլխավորությամբ։ Վարչապետի մամուլի գրասենյակը հաղորդում է, որ պատվիրակության կազմում են նաեւ բրիտանական եւ գերմանական ընկերությունների ներկայացուցիչներ։ ONIX ընկերությունը երկարատեւ ծրագրերով աշխատում է աշխարհի շուրջ 35 երկրներում։ Խումբը մտադիր է Հայաստանին ներկայացնել «Թափոններից էներգիա» համատեղ նախագիծը։ Այս ծրագիրը ներառում է շրջակա միջավայրի պահպանման, աղբի վերամշակման եւ ջրամատակարարման խնդիրները։ Ընդգծելով, որ ներկայացված ծրագիրը պետք է իրականացնել քայլ առ քայլ, պարոն Լե Միերն ասաց, որ առաջնահերթ խնդիրն այս գործում կազմակերպչական միջոցների բարելավումն է, նոր մոտեցումների կիրառումը, ինչպես նաեւ տեղի մասնագետների հետ համատեղ գործունեությունը։ Պարոն Լե Միերի խոսքերով, իրենք ակնկալում են երկարաժամկետ համագործակցություն։ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է նաեւ շինարարության եւ քաղաքային հասարակական տրանսպորտի ոլորտներում։

Ռոբերտ Քոչարյանը հասկապես կարեւորեց ջրամատակարարման եւ կոմունալ համակարգերի բարեփոխումները եւ շեշտեց, որ Հայաստանը պատրաստ է այս ոլորտներում երկարատեւ համագործակցության եւ կառավարությունն ըստ ամենայնի կաջակցի այդ աշխատանքներին։

Ֆրանսիայի հնարավոր մասնակցությունը Հայաստանում այս խնդիրների լուծմանը քննարկվել է նաեւ Փարիզում վարչապետի ունեցած հանդիպումների ընթացքում։

«Մելլաթ» բանկի երեւանյան մասնաճյուղի գործով ամբաստանյալներից երկուսը դատապարտվեցին 10, իսկ երրորդը՝ 2 տարվա ազատազրկման

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունվարի 22-ին ՀՀ Գերագույն դատարանի քրեական կոլեգիայի անդամ, դատավոր Հենրիկ Դանիելյանը հրապարակեց իրանական «Մելլաթ» բանկի հայաստանյան բաժանմունքի գործով դատավճիռը։ Դատարանը վերաորակեց ամբաստանյալներ Ալեքսանդր Մաթեւոսյանին, Սամվել Աջապահյանին եւ Հովհաննես Մելիքյանին ՀՀ ՔՕ 185-րդ հոդվածի երրորդ մասով՝ «կաշառք վերցնելը», նախաքննության մեղադրանքը, նշելով, որ վարկ տրամադրելու հարցը լուծում էին բացառապես բանկի բաժանմունքի ղեկավարությունը՝ տնօրենը եւ փոխտնօրենները։ Դատավճռով Ս. Աջապահյանը եւ Ա. Մաթեւոսյանը հանցավոր ճանաչվեցին ՀՀ ՔՕ 17-185-րդ հոդվածի երրորդ մասով («կաշառք ստանալուն օժանդակել») եւ դատապարտվեցին 10 տարվա ազատազրկման՝ ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային գաղութներում, անձնական գույքի բռնագրավմամբ։ Դատավճռով hոգուտ պետբյուջեի բռնագանձվում է 7300 եւ 5000 դոլարին համարժեք դրամ։ Այդքան են կազմել, ըստ գործի նյութերի, համապատասխանաբար Մաթեւոսյանի եւ Աջապահյանի կաշառքի բաժինները։ Իսկ ամբաստանյալ Հ. Մելիքյանը հանցավոր ճանաչվեց ՀՀ ՔՕ 206-րդ հոդվածով՝ «հանցագործությունների մասին իմանալ, չհայտնել», եւ դատապարտվեց 2 տարվա ազատազրկման։ Նա պատիժը կրելու է դիտավորյալ հանցագործություններ կատարած անձանց գաղութ-բնակավայրում։

Դատարանը ապացուցված համարեց, որ «Արմաուդիտ» ֆիրմայի տնօրեն Ս. Աջապահյանը բարեխոսել է, որպեսզի բանկի բաժանմունքի վարկային բաժնի տնտեսագետ Ա. Մաթեւոսյանը օգնի գործարար Գրիգոր Տոնոյանին 310 հազար դոլարի վարկ ստանալու հարցում։ Ամբաստանյալ Մաթեւոսյանը բանակցել է, իսկ այնուհետեւ ստացել բանկի բաժանմունքի փոխտնօրեն Ռ. Հախնազարյանի համաձայնությունը՝ պայմանով, որ Գ. Տոնոյանը վարկի դիմաց կտա կաշառք վարկի գումարի 10 տոկոսի չափով (26 հազար ԱՄՆ դոլար) եւ կմարի «Մելմո» ՓԲԸ 102 հազար դոլար կազմող պարտքը։ Նշված գումարը բաժանվել է բանկի բաժանմունքի երկու փոխտնօրեններ Ռ. Հախնազարյանի եւ Վ. Զատիկյանի, ինչպես նաեւ Ա. Մաթեւոսյանի եւ Ս. Աջապահյանի միջեւ։

Դատարանը ապացուցված համարեց նաեւ, որ Հ. Մելիքյանը իմացել է հանցագործության մասին եւ կաշառքի գումարից ամբաստանյալ Ս. Աջապահյանից պարտքով խնդրել 4 հազար դոլար։

Դատավճռում նշվում էր, որ գործից անջատվել է բանկի բաժանմունքի փոխտնօրեններ Ռուբեն Հախնազարյանի եւ Վարուժան Զատիկյանի մասը, քանի որ վերջիններս, «լինելով Իրանի քաղաքացիներ, բացակայում են հանրապետությունից»։

Աղի կոմբինատը այս տարի 20000 տ արտադրանք է նախատեսում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հայաստանում միակ Ավանի աղի կոմբինատը արդյունաբերական ձեռնարկություն է, որի արտադրանքը արդյունահանվում է 273 մ խորությունից։ Իսկ հորատանցքներն այն հանում են սաղավարտներով ինչպես ածխահանքերում։

Այս տարի մենք նախատեսում ենք արտադրել շուրջ 20 հազար տոննա արտադրանք, ասաց ձեռնարկության տնօրեն Ռոբերտ Հակոբյանը։ Դա մոտավորապես 20 տոկոսով ավելի է, քան անցյալ տարի։ Աղի հանքն այսօր լիովին բավարարում է տեղի շուկայի պահանջարկը, եւ նույնիսկ հանրապետության սահմաններից դուրս հանելու հնարավորություն կա։ Այսպես, անցյալ տարի Վրաստան է առաքվել շուրջ 150 վագոն աղ։ Տնօրենի ասելով, երկաթուղային շրջափակումը ձեռնարկությանը թույլ չի տալիս աղ առաքել ԱՊՀ անդամ մյուս երկրներ։

Ավանի աղը հայտնաբերվել է 50 ական թվականներին, իսկ 30 տարի առաջ այստեղ սկսել է գործել կոմբինատը։ Ներկայումս կոմբինատում աշխատում է շուրջ 400 մարդ, միջին աշխատավարձը կազմում է 39 հազար դրամ։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Ազգային հեռուստատեսության «Մամուլի ակումբ» հերթական հաղորդման ընթացքում մի շարք այն աստիճանի վիճահարույց նկատառումներ հնչեցին Հայաստանի բնակչության գերակշիռ մեծամասնության սոցիալական գերանպաշտպանությանն առնչվող խնդիրների վերաբերյալ, որ «Հայոց աշխարհը» շշմեցուցիչ օպերատիվությամբ հասցրեց հաջորդ օրվա համարում անդրադառնալ «Հայքի» լուծմանը խանգարում են առավելագույնը 30 տոկոսով, ասաց նա։

Ստիպված ենք նկատել, սակայն, որ որոշակի հակասություն կա պրն Աբրահամյանի առաջին եւ երկրորդ «թեզերի» միջեւ։ Եթե ԱՊՀ բոլոր երկրները բնակչության սոցիալական անապահովության միեւնույն բարդույթն ունեն՝ շրջափակման խնդիր չունենալով հանդերձ, ապա Հայաստանի դեպքում սոցիալական չարիքները շրջափակմանը վերագրելու նախկին կապերի վերականգնման պարագայում։

Ոչ պակաս վիճելի էր պրն Աբրահամյանի այն հայտարարությունը, թե դղյակ կառուցելը վատ բան չէ, եւ շքեղ առանձնատների մասին խոսելը քաղքենիական հնարք է բացառապես։ Սա «հանճարեղ» հիշեցրեց էքս-վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի հուշակավոր պատգամը («Ուրիշի գրպանի փողը մի հաշվեք»), որ ավելի քան հարմար է ազգային եկամտի ա-

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Դղյակներ կառուցելը վատ բան չէ, եթե նույնիսկ... շա՞տ են գողանում

գլխավոր խմբագիր Վարդգես Դավթյանի ընդդիմությանն ուղղված մեղադրանքին։ Այն է՝ ընդդիմությունն ընթացիկ տարիներին հասարակության ուշադրությունը «թեթեւ ձեռքով» սեւեռել է ոչ թե սոցիալական խնդիրների, «ընտանիքի պաշտպանվածության այլեւայլ հարցերի», այլ աշխարհաքաղաքական գործոնների վրա, ըստ այդմ քաղաքացիական արժեքներն «ավելի եւս ստորադասելով աշխարհաքաղաքական կամ այլ միջազգային խաղերի, նպատակների»։ Այս հայտնագործությունը թղթակցի կողմից (Արթուր Հովհաննիսյան) ոչ առանց հիմքի գնահատվել էր որպես իշխանական իշխանության ազգավեր քաղաքականության մեղքը հեշտորեն ընդդիմության վրա բարդելու, նրան քավության նոխազ դարձնելու փորձ։ Ավելին, թերեւս, արժե ավելացնել, որ ընդդիմությունը տարիներ շարունակ իշխանությունների կողմից մեղադրվել է [illegible] խնդիրները շահարկելու մեջ։

Ուշագրավ է, որ թեեւ «Հայքը» եւ «Առավոտը» սիրում են թերթային փոխադարձ կամիքներ եւ «հաճոյախոսություններ» փոխանակել, երբեմն չմոռանալով նաեւ մյուսներին, նրանց խմբագիրները սոցիալական զանգվածային անապահովության «օբյեկտիվ պատճառները» մատնանշելիս նախանձելիորեն համերաշխ էին։ Արամ Աբրահամյանն, օրինակ, արագ կողմնորոշվելով հիշեցրեց, որ սոցիալական խրոնիկական անապահովությամբ տառապում են նաեւ ԱՊՀ մյուս երկրները՝ ավելի ուշ նշելով վերջինիս արմատը Հայաստանի պարագայում շրջափակում (այսինքն՝ թե պատերազմ, արցախյան կնճռի չկարգավորվածություն-Լ. Պ.)։ Խորհրդային ժամանակներում Հայաստանի տնտեսությունը սնող բեռները գալիս էին գերազանցապես Նախիջեւանի տարածքով, հիմա չեն գալիս, մնացածը սուբյեկտիվ գործոններ են, որ կարելի է վերացնել, եւ սոցիալական հիմնախնդիրների

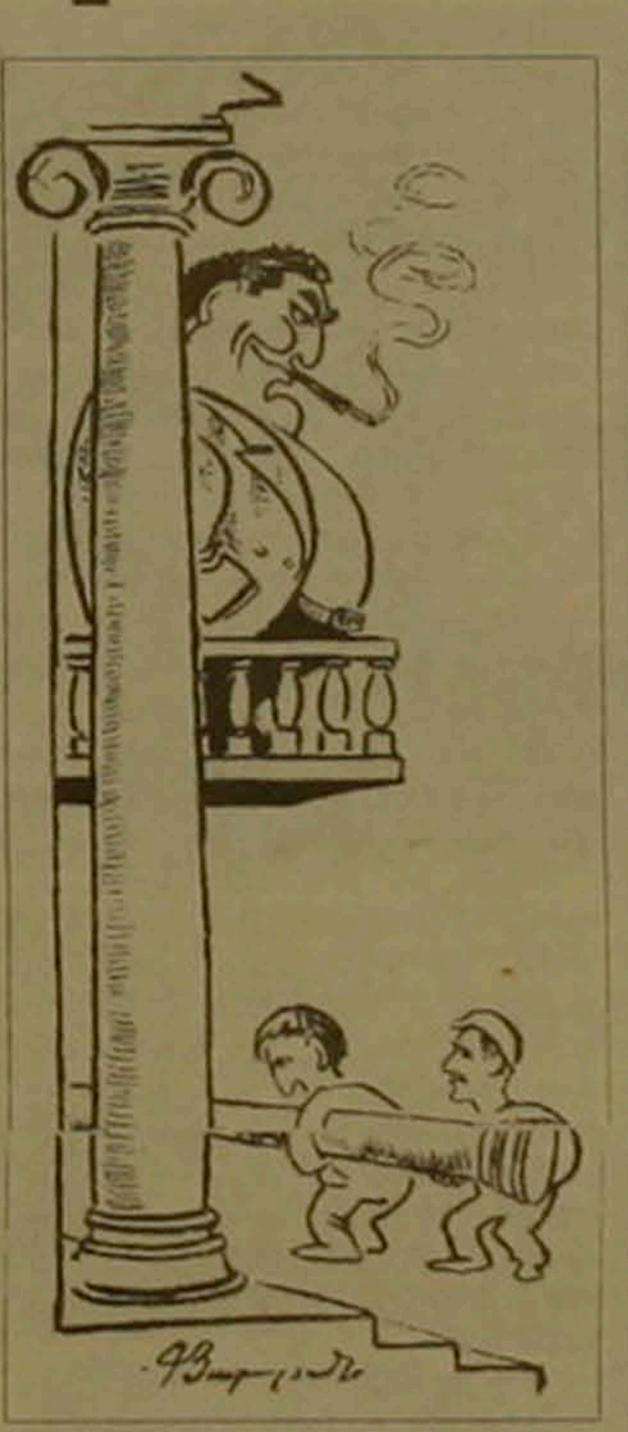

փորձն անհամոզիչ է։ Հայաստանն ու ԱՊՀ երկրներն ի՞նչ է, տնտեսական զարգացման տարբեր օրենքների՞ են ենթարկվում։ «Եղբայրական հանրապետությունների» համանման իրավիճակը չի՞ խոսում այն մասին, որ շրջափակման դերը, մեղմ ասած, չափազանցված է, եւ ստեղծված սոցիալական իրավիճակի համար իշխանական վերնախավի պատասխանատվությունը մեղմելու միտում ունի։ Մի՞թե պարզ չէ, որ «գլխավոր մեղավորը» ԱՊՀ երկրների (այդ թվում Հայաստանի) տնտեսական կապերի եւ ընդհանուր՝ շուկայի «աղամանդատածումից» ուշքի չեկող արդյունաբերության կաթվածահար վիճակն է, եւ շրջափակումը տնտեսական աղետի իրական գործոն կարող էր լինել միայն

առյուծի բաժինը տնօրինող 3-4 տոկոս մեծահարուստների (ժողովրդական բանահյուսության մեջ բիրդան աղաների) քիմքին, որոնց «արագ հարստացման գործընթացը» որեւէ չափով չի տուժում (ավելին՝ շահում է) պատերազմներից ու շրջափակումներից, քանզի պղտոր ջրում ձուկ որսալն անհամեմատ ավելի դյուրին է, քան մաքուր ավազանում։ Եթե Հայաստանում գործեր եկամուտների հայտարարագրման մեխանիզմը, եթե հասարակայնությունը համոզված լիներ, որ դղյակներ կառուցող փոքրամասնության գերշահույթներն անձնական արժանիքների, ազնիվ գործարարության եւ ձեռներեցության, այլ ոչ թե ստվերային տնտեսության լաբիրինթոսում հեշտորեն կողմնորոշվելու, արտասահմանյան վարկերը ճարպկորեն գրպանելու, կարճ ասած, վարպետորեն գողանալու արդյունք են (վերջին հաշվով, պրն Աբրահամյանն ինքն էլ համոզված է, որ գողանում են, ու շատ են գողանում), ապա դղյակներ կառուցելու օգտակարությանը կարելի էր համաձայնել։ Սակայն իրականությունն այլ է, եւ Երեւանի քաղաքապետի համոզմունքին հակառակ, հասարակության մեջ գերիշխող կարծիքը, թե մեկ հարկից ավել ու շքեղ առանձնատան կառուցումն անազնիվ գողացված փողերի արդյունք է, ավելի շուտ բացառություններ ենթադրող ընդհանրացում է, քան մտայնություն։ Ի դեպ, զարգացնելով ընչազրկություն-օրինազրկություն թեման, կարելի է ասել, որ զանգվածների ընչազրկությունը երկրի «հերն անիծող» անհատների օրինազրկության հետեւանք է։

Այնպես որ, պատերազմը պատերազմ, շրջափակումը շրջափակում, բայց «դեսական եւ կլանային մեղքերին», ինչպես կասեր «Հայքի» խմբագիրը, աշխարհաքաղաքական գործոնների միջոցով քավություն տալն անհեթեթություն է, եթե ոչ, քող ներվի ասել, պարզ միտումնավորություն։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀՀ կառավարությունը ցանկանում է հարկային արտոնություններ տրամադրել արդյունաբերական ձեռնարկություններին

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ կառավարությունը դիմել է Ազգային ժողով, առաջարկելով Երեւանի Ոսկերչական գործարանը եւ Արմենմոտոր ՓԲԸ-ին ազատել 1997 թ. տարեվերջի դրությամբ հաշվարկված եւ չվճարված հարկերի որոշ մասի եւ տույժերի վճարումից։ Այս ձեռնարկությունների վերաբերյալ կառավարությունը համապատասխան որոշում է կայացրել, որի համաձայն Ոսկերչական գործարան ՓԲԸ ազատվել է բյուջե վճարման ենթակա 85 մլն 166 հազ. դրամի շահութահարկի եւ շահութահարկի գծով հաշվարկված 523 մլն. 971 հազ. դրամ տուգանքի վճարումից։ Այն ազատվել է նաեւ հարկային պարտավորությունների ժամանակին չկատարման համար, որոշման ուժի մեջ մտնելու օրվա դրությամբ, շահութահարկի գծով հաշվարկված եւ չվճարված տույժերից։ Իսկ Արմենմոտոր ՓԲԸ-ին կառավարությունն ազատել է հարկային պարտավորությունները ժամանակին չկատարելու համար, որոշման ուժի մեջ մտնելու դրությամբ, շահութահարկի գծով հաշվարկված եւ չվճարված տույժերի վճարումից։

Հայտնելով այս մասին «Նոյյան տապանի» թղթակցին, ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության արդյունաբերական քաղաքականության վարչության պետ Դերենիկ Գրիգորյանն ընդգծեց, որ այս որոշումը կառավարությունը կայացրել է հանրապետության արդյունաբերական ձեռնարկությունների զարգացման, ֆինանսական առողջացման ուղղությամբ ձեռնարկած միջոցառումների շրջանակներում։ Ըստ պրն. Գրիգորյանի, կառավարությունը պատրաստակամություն է հայտնել հարկային արտոնություններ տրամադրել ֆինանսական առողջացման ծրագիր ունեցող այն ձեռնարկություններին, որոնք ունեն սպառման շուկաներ (արտահանման), արտադրական հզորություններ, սակայն գործարկմանը խանգարում են նախկինում հաշվարկված եւ չվճարված տույժերը կամ այլ հարկային վճարումներ։ Նախարարությունում ստեղծված է համապատասխան հանձնաժողով, որը զբաղվում է այդ ծրագրերի քննարկմամբ՝ մինչեւ դրանց կառավարություն ներկայացնելը։

Դ. Գրիգորյանը տեղեկացրեց, որ կառավարության քննարկմանն է ներկայացված Դիլիջանի «Իմպուլս» ՓԲ, «Հայքիմէքենա» ԲԲ, եւ «Դողագործ» ՓԲ ընկերություններին հարկային արտոնություններ տրամադրելու հարցը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Միլանի քաղաքապետությունը ճանաչել է հայոց ցեղասպանությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Միլանի քաղաքապետական խորհրդի նիստը, Իտալիայի Հայոց միության վարչության հրավիրյալ ներկայությամբ, ներկայացրել եւ վավերացրել է հայոց ցեղասպանության ճանաչման մասին որոշում։ 40 ժողովականներից կողմ են քվեարկել 39-ը, մեկը մնացել է ձեռնպահ, որով եւ Միլանի քաղաքային խորհուրդը պաշտոնապես ընդունել է հայոց ցեղասպանության պատմական իրողությունը։ Տեղեկացնելով այս մասին, «Յառաջ» թերթը նաեւ գրում է, որ ժողովը հանձնառել է նման մի օրակարգ ներկայացնելու գործը իտալական քաղաքապետների խորհուրդների ժողովին եւ ցեղասպանության ճանաչման հանձնարարական է հղել կենտրոնական կառավարությանը։

Դեսպան Մովսես Աբելյանն իր հավատարմագրերն է ներկայացրել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչ դեսպան Մովսես Աբելյանը հունվարի 21-ին իր հավատարմագրերն է փոխանցել կազմակերպության գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանին։ Հավատարմագրի հանձնման արարողությանը հաջորդել է գլխավոր քարտուղարի եւ դեսպան Աբելյանի հանդիպումը, որի ընթացքում քննարկվել են հարցեր նվիրված Լեռնային Ղարաբաղի հարցի կարգավորմանը, ԵԱՀԿ Մինսկի գործընթացին, ինչպես նաեւ հակամարտության խաղաղ կարգավորման կարեւորությունը տարածաշրջանի տնտեսական զարգացման համար։ Դեսպանի հետ հանդիպման ընթացքում գլխավոր քարտուղարը հավաստիացել է, որ ՄԱԿ-ի բարեփոխումների ծրագիրը ամբողջական աջակցություն կստանա Հայաստանի կողմից։ Արարողությանը ներկա են գտնվել նաեւ գլխավոր քարտուղարի տեղակալներ Բենոն Սեւանը եւ Կիերան Պրենդերգաստը, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի այլ պաշտոնյաներ։

Ստեփանակերտը նախապատրաստվում է ազատագրության 10-ամյակին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԼՂՀ կառավարությունն այս տարվա առաջին որոշմամբ հաստատել է Արցախի ազգային ազատագրական պայքարի 10-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների նախապատրաստության միջոցառումների պլանը։ Ըստ պլանի, նախատեսվում է Ստեփանակերտում եւ հանրապետության շրջկենտրոններում կազմակերպել հանդիսավոր երեկոներ, հանդիպումներ շարժման ակտիվիստների, 1988թ. փետրվարի 20-ի՝ ժողովրդական դեպուտատների մարզային խորհրդի պատմական նստաշրջանի մասնակիցների հետ։ Թանգարաններում եւ մշակույթի տներում, գրադարաններում եւ մշակութային-լուսավորական հիմնարկներում նախատեսվում է կազմակերպել ցուցահանդեսներ եւ այլ միջոցառումներ։ Կկազմակերպվի նաեւ «կլոր սեղան» ազգային ազատագրական շարժման գործիչների մասնակցությամբ։ Ստեփանակերտ քաղաքի վարչակազմին հանձնարարվել է ԼՂՀ մայրաքաղաքի փողոցներից մեկը կոչել Փետրվարի 20-ի անվամբ։

Շիրակ. Կամո գյուղի դպրոցը՝ Հովհաննես Շիրազի անվամբ

ԳՅՈՒՄՐԻ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Շիրակի մարզի Կամո գյուղի միջնակարգ դպրոցն այսուհետեւ կկրի մեծատաղանդ բանաստեղծ, համերկրացի Հովհաննես Շիրազի անունը։ 1933-34 ուսումնական տարում այդ դպրոցում է աշխատել բանաստեղծը, ու թեեւ կարճ է դասավանդել, բայց մնացել է դպրոցականների ու գյուղի բնակիչների հիշողության մեջ։ Անվանակոչության առիթով ծրագրվել են մի շարք միջոցառումներ, որոնք կանցկացվեն պոետի ծննդյան օրը՝ ապրիլի 27-ին։ Գյուղի համայնքը եւ ՀՀ սոցներդրումների հիմնադրամը աշխատանք են տանում համատեղ միջոցներով դպրոցական շենքը վերականգնելու համար։

ՇՆՈՐՀՆԵՐ

Օժանդակել պետք է նաեւ ամենագործուններին

Շնորհների ընդհանուր գումարը, որ տրամադրել է «Եվրասիա» հիմնադրամը Հայաստանին, 1997-ի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ կազմում է 2 մլն 879, 366 հազար ԱՄՆ դոլար։ Դրանք հատկացվել են բիզնեսի զարգացմանը (514, 717), բիզնեսի եւ կառավարման բնագավառում ուսուցման ծրագրերի իրականացմանը (190,579 հազար), տնտեսության ոլորտում հետազոտությունների), մասնագետների վերապատրաստմանը (190,892) պետական կառավարմանն (171,303) ու իրավական բարեփոխումներին (74,503)։ Հասարակական կազմակերպությունների զարգացմանն ու զանգվածային լրատվության միջոցների նախաձեռնությունների օժանդակմանը տրամադրել են համապատասխանաբար 86,274 հազար եւ 478,200 հազար ԱՄՆ դոլար։ Կապի էլեկտրոնային միջոցների ընդլայնման ու զարգացման համար հիմնադրամը հատկացրել է 114,578 դոլար։

Համապատասխանաբար նույն ծրագրերով շնորհներ են ստացել ամերիկյան կազմակերպությունները՝ Հայաստանում նախագծեր իրականացնելու համար, որ կազմում է 961,200 հազար դոլար՝ վերոնշյալ ընդհանուր գումարից։

Զանգվածային լրատվության միջոցների շարքում շնորհների արժանացել են շրջանային թերթերից, հեռուստաընկերություններից սկսած մինչեւ «Էքսպրես» թերթը, որի նպատակն է Մոսկվայում թերթի գովազդային ներկայացուցչության հիմնումը։ Գործակալությունը կազմակերպելով թերթի բաժանորդագրության եւ հասվածանի հարցերը, գովազդ կգրավի իր եւ մնացյալ հայկական թերթերի համար։

Գյումրիի «Շանթ» հեռուստաընկերությունը ներկայացրել է հեռուստակառավարման 12-ամսյա դասընթացների եւ ժողովրդավարության, իրավական հարցերի ու տեղական հիմնախնդիրների շուրջ 10 հաղորդում պատրաստելու նախագիծ։ Հեռուստահաղորդումների ծրագիր ունի «Ցայգ» ընկերությունը, նույնպես Գյումրիից։ «Ոչ մայրաքաղաքայիններից» «Եվրասիայի» ուշադրությանն են արժանացել Գորիսի «Զանգեզուր» եւ Գյումրիի «Կումայրի» թերթերը, իրենց ուսուցման ծրագրերով, ինչպես նաեւ Վանաձորի «Արմինդո» կազմակերպության՝ տեղի անկախ թերթերին սատարելու նախագիծը։

Շնորհընկալ ԶԼՄ-ների շարքում են հայտնվել «Թիմ» մամուլի կենտրոնը, Հայաստանի ժուռնալիստների միությունը, Երեւանի մամուլի ակումբը, «Գառուն» ամսագիրը, «Առկա» տեղեկատվական գործակալությունը, որոնք մեկ անգամ չէ, որ հավանություն են ստացել՝ շնորհների կերպարանքով։ Մի կողմ թողնելով, որ այլ լրատվամիջոցներ «հաղթահարել» են պատնեշները, եւ նրանց հզորացման համար մենք միայն ուրախ ենք, ավելորդ չենք համարում կրկին նշել, որ աբսուրդ է հանրապետության այսօրվա պայմաններում թերթերի շահութաբերության մասին խոսելը։ Ցավալիորեն այս օժանդակությունները ստացողների շարքում բացակայում են ամենագործուն լրատվամիջոցների անունները։

Հետաքրքրական նախագծերի շարքում կարելի է նշել «Արեւելք-Արեւմուտք միջմշակութային կապերի կենտրոնի» նախագիծը՝ ֆոտոլրագրության զարգացմանն ուղղված դասընթացների անցկացումն ու աշխատանքների հրատարակումը, ինչպես նաեւ Հայաստանի ազգային գրադարանի՝ էլեկտրոնային գրադարան ստեղծելու մտադրությունը, ուր կներկայացվեն Հայաստանում հայերեն եւ ռուսերեն լեզուներով լույս տեսնող 20 առաջատար թերթերը։

Ի. Կ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ տպավորություններ

Ներդրումներ հանուն ապագայի

ԼՈՒԻԶ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ՍԻՄՈՆ

AGBU հանդեսի վերջին դեկտեմբերյան համարում Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության նախագահ տկն Լուիզ Սիմոն Մանուկյանը ներկայացրել է հոկտեմբերին Հայաստան այցելության իր տպավորությունները, որոնք, ինչպես միշտ, հետաքրքրությամբ են ընթերցվում: Ստորեւ հոդվածի թարգմանությունը որոշ հապավումներով:

Մոտ երեսուն տարի առաջ հոլիվուդյան հայտնի գրող եւ ռեժիսոր Էլյա Կազանը հուզիչ ֆիլմ էր նկարահանել «Ամերիկա, Ամերիկա» խորագրով, որը պատմում էր դարասկզբին Թուրքիայում ապրող մի երիտասարդի Ամերիկա տեղափոխվելու երազանքների մասին: Ճիշտ է, սցենարը նույնը չէ, բայց այսօր կարելի է մի նոր ֆիլմ նկարահանել «Արմենիա, Արմենիա» խորագրով:

Անցնող երկու տարիների ընթացքում, յուրաքանչյուր անգամ, որ Երեւան եմ այցելում, հանդիպում եմ ավելի շատ Ամերիկայի, Եվրոպայի, միջինարեւելքցի ծանոթների եւ ՀԲԸՄ անդամների, որոնք իմ զարմացական հարցին, թե ի՞նչն է բերել նրանց Հայաստան, պատասխանում են. «Դե, տուն եմ գնել այստեղ եւ այժմ վերանորոգում եմ», «Մի նոր բիզնես եմ սկսել» արդեն սովորական դարձած արտահայտություններից մեկով:

Սփյուռքահայերից շատերը տուն են գնում, ներդրումներ կատարում տարբեր բնագավառներում կամ խանութներ բացում: Մի՞թե սա իմ իմացած երբեմնի Հայաստանն է:

Մինչ Հայաստանը դեռ երկար ճանապարհ ունի անցնելու հավասարվելու համար նախկին Խորհրդային Միության այլ հանրապետությունների ավելի բարվոք տնտեսության կամ բնական ռեսուրսների զարգացման մակարդակին, այնուամենայնիվ, 1996-ից ի վեր կատարվող դանդաղ, բայց կայուն օտարերկրյա ներդրումները հուսադրող են: Ավելի քիչ հայեր են ժամանում Հայաստան ուտելիք, դեղորայք կամ օգտագործված հագուստ բերելով իրենց հետ տեղացիների ծանր վիճակը մի փոքր թեթեւացնելու նպատակով: Ավելի շատ հայեր գալիս են որոնելու առեւտրական հնարավորություններ, որոնք տնտեսության կայացման եւ գործատեղերի ստեղծման նախապայմաններն են:

Երեւանում Ամերիկայի դեսպանատան վերջերս հրապարակած տվյալներով՝ հետեւյալ բնագավառներում համատեղ ձեռնարկություններ կամ ամերիկյան կորպորացիաներ բացելու բանակցությունները ընթացքի մեջ են. մրգերի, հյութերի եւ ուտեստեղենի փաթեթավորում եւ առաքում, ոսկու, նավթի եւ պեռլիտի հետազոտություն, ՀԷԿ-երի շինարարություն, ուղեբեռների առաքման ծառայություններ, դիմահարդարման առարկաների բաշխում, հյուրանոցների վաճառք, դեղորայքի, համակարգիչների եւ կիսահաղորդիչների արտադրություն, հեռախոսակապի բարելավում եւ հեռուստատեսային նոր ալիքների, ինչպես նաեւ հաշվապահական գրասենյակների բացում:

Բայց Հայաստանը դեռեւս հիմնականում սպառողական երկիր է, որտեղ խորհրդային ժամանակների գլխավոր արտադրամասերը կամ լճացած վիճակում են, կամ էլ բոլորովին չեն աշխատում, քանի որ դրանցում գտնվող մեքենաներն ու սարքավորումները չեն համապատասխանում ներկա շուկայական պահանջներին: Օտար ապրանքների վաճառքի հարցում, այնուամենայնիվ, դրական տեղաշարժեր կան: Նախկինում առանձին անհատներ օրինական կամ անօրինի ճանապարհով գնում եւ հանրապետություն էին փոխադրում որոշակի ապրանքներ: Այժմ մի շարք գործարարներ համախմբվելով դարձել են Պրոկտեր էնդ Գեմբլ, Ջոնսոն էնդ Ջոնսոն, Մարս, Նեսլե եւ այլ ճանաչված օտարերկրյա ընկերությունների ապրանքների պաշտոնական տեղաբաշխողները, երբեմն նույնիսկ էքսկլյուզիվ իրավունքներով այդ տեղաբաշխումները կատարելով Հայաստանում եւ Վրաստանում:

Ճիշտ է, այս դրական երեւույթը կարող է փոքր ազդեցություն ունենալ երկրի ընդհանուր տնտեսության վրա, սակայն փաստ է, որ հազարավոր մարդիկ (տնօրեններ, քարտուղարներ, վաճառողներ, իրավաբաններ, հաշվապահներ, վարորդներ, պահեստապետներ) դրա շնորհիվ ձեռք են բերել աշխատատեղեր միջինից ավելի բարձր ռոճիկով: Համատեղ ձեռնարկությունների, տեղական խանութների, ռեստորանների, բարերի, մի շարք հաջողված նոր տնտեսությունների կամ տնական արդյունաբերությունների, օտար կազմակերպությունների, դեսպանատների, ամենատարբեր գրասենյակների աշխատողների հետ նրանք կազմում են այն միջին դասակարգը, որը հուսակորեն ձեւավորված լինելով սկսել է, ի հակադրություն մյուս շրջանների, զգալի աճ արձանագրել Երեւանում: Նոր իրավիճակին հարմարվելով այս խավը գնալով ավելի շատ վստահություն եւ ինքնաբավարարվածություն է ձեռք բերել: Նրանք գիտակցում են իրենց իրավունքներն ու տնտեսության հանդեպ ունեցած պարտականությունները: Արդյունաբերությունից բացի, ամենահուսահատական վիճակում է շինարարությունը: Երբ վերահսկողությունն ու արհեստավարժ փորձառությունը բացակայում են, ապա վերանորոգման կամ շինարարական աշխատանքների ավարտի հնարավորությունները զրո են: Կապալառուներից շատերին ամենից առաջ հետաքրքրում է, թե ինչքան փող կարող են կորզել տվյալ գործից: Նրանք մեկ պայմանագրից եռակի կամ քառակի ավելի շահույթ են ցանկանում ձեռք բերել, քան իրենց գործընկերները Միացյալ Նահանգներում: Իրոք, տխուր է իրավիճակն այս բնագավառում, հատկապես եթե հաշվի առնենք, որ խորհրդային ժամանակներից Հայաստանում վեր խոյացած ամեն մի կառույց այժմ կարիք ունի ամբողջական վերանորոգման, սկսած ճռճռան հատակներից ու կիսաքանդ պատերից, վերջացրած ժանգոտած խողովակներով ու վտանգավոր էլեկտրալարերով:

Նոր ռեստորանների, խանութների եւ բնակարանների տերերն իրենց անհրաժեշտ ամբողջ շինանյութերը բերել են տեղի արտասահմանից: Աշխատատեղերի զգալի պակասն այս բնագավառում իրոք ցավալի է: Բայց ամենացավալին այն է, որ միջին չափի շինությունը փոխանակ մեկ տարվա ընթացքում ավարտվի, ձգձգվում է 3-4 տարի, խոչընդոտելով երկրի բնականոն զարգացումը եւ իհարկե, ավելացնելով պահանջված ծախսերը: Ինչեւէ, հաշվի առնելով ներկայիս ընթացքի մեջ գտնվող կառույցները, վստահ եմ՝ տասը տարուց Երեւանը կունենա բոլորովին նոր տեսք:

Տեղացիները հազվադեպ են գնահատում վերջին երկու տարում տեղի ունեցած դրական տեղաշարժերը: 92-95-ի շրջանը խիստ բացասաբար է ազդել նրանց վրա: Ղարաբաղյան ճգնաժամը, ուտելիքի, գազի եւ էլեկտրաէներգիայի պակասն այդ տարիներին հուսահատության գիրկն էին գցել ամբողջ ժողովրդին: Վերջինիս վերականգնումով առեւտուրն ու արդյունաբերությունը հսկայական առաջընթաց կատարեցին: Նոր թափ ստացան Միացյալ Էմիրությունների եւ Իրանի հետ առեւտրական հարաբերությունները: Ապրանքներն ավելի արագ սկսեցին տեղ հասնել Վրաստանի նավահանգիստներից: Հայկական ավիաուղիները նոր չվերթներ սկսեցին իրագործել Հոլանդիա, Գերմանիա, Թուրքիա, Հունաստան, Իրան, Արաբական Միացյալ Էմիրություններ եւ Ռուսաստան: Փոխադրամիջոցների եւ էներգիայի մատակարարման այս բարեփոխումներից օգտվում են այժմ բոլորը:

Հաճախ կարելի է լսել, որ 750 հազար հոգի աղքատության մակարդակից էլ ցածր են ապրում Հայաստանում: Կարիքավոր մարդկանց այս թիվը սկիզբ է առել 92-93 թվերի հուսահատական օրերին, երբ ցուցակներ էին կազմվում օգնություն ստանալու համար: Որոշ իմաստով դա ռեալ էր այդ թվերի համար, բայց ժամանակները փոխվել են: Սոցապ նախարարությունն այժմ սկսել է հետազոտել յուրաքանչյուր ընտանիքի վիճակը: Այդ ընտանիքներից ոմանք ընդհանրապես չպետք է լինեին վերոհիշյալ ցուցակներում: Ոմանք արդեն աշխատանք են գտել եւ նույնիսկ ավտոմեքենա կամ բնակարան գնել, ինչը բարվոք վիճակի ցուցանիշ է:

Եթե Երեւանի փողոցներից մեկի անկյունում կանգնեք եւ մոտ կես ժամ դիտեք անցուդարձողներին, անպայման հսկայական տարբերություն կտեսնեք անցած տարիների համեմատությամբ: Բնակիչների հագուստները, կոսմետիկան ու կոշիկները դրական տպավորություն են թողնում: Երեւանի կանանց կեսը կրում է Արեւմուտքում այժմ խիստ նորաձեւ, տափակ բարձրակրունկ կոշիկներ, որոնք, պարզ է, մի քանի դոլարով ձեռք չեն բերվի:

Բացի Արեւմուտքում ապրող սփյուռքահայերի ներդրումներից, մեծավոր սփյուռքի ներկայացուցիչներն էլ են վստահություն ձեռք բերել: Ոմանք արդեն վերադառնում են Խորհրդային Միության տարբեր շրջաններից, ուր գնացել էին 90-ականների սկզբներին: Նրանց փորձառությունը, ինչ խոսք, դրական ազդեցություն կարող է ունենալ Հայաստանում գործարարության զարգացման բնագավառներում:

Զարմանալիորեն նկատելի է, որ բնակչությունը հետզհետե ընտելանում է հարկերը, հեռախոսի, ջրի եւ էլեկտրականության վարձերը ժամանակին վճարելու գաղափարին, դրանով, ինչ խոսք, տնտեսությանն ապահովելով այնքան անհրաժեշտ եկամտով: Կառավարական պաշտոնյաները դեռեւս դժգոհում են հարկերի վճարման տեմպերից՝ մոռանալով, որ ընդամենը երեք տարի առաջ մարդիկ ընդհանրապես լսել չէին ուզում եւ նույնիսկ բարկացած էին, որ 75 տարի անընդմեջ այդ բարիքն անհատույց ստանալուց հետո այժմ ստիպված են վճարել դրանց օգտագործման դիմաց: Երեւանից դուրս Հայաստանի այլ վայրերում պատկերը մի փոքր այլ է:

Ընդհանրապես բոլոր շրջաններում նոր տներ են կառուցված: Շատերը կիսավարտ վիճակում են: Շինանյութ ձեռք բերելու համար փող է հարկավոր: Բայց այս բնագավառում էլ դրական տեղաշարժը զգալի է: Անխնամ կառուցելու նախկին ոճը անհետանում է:

Գուցե իմ երեւակայության արդյունքն է, բայց նույնիսկ կովերն են ավելի գիրացել, քան առաջ, երբ զգալիորեն թերսնված վիճակում էին: Սիսիանում եւ Հայաստանի մյուս քաղաքներում ու գյուղերում կովերը դարձել են յուրաքանչյուր ընտանիքի կենսատու աղբյուրը: Կաթի, կարագի եւ պանրի արտադրությունը գործի է լծել անգործներին եւ որոշակի եկամուտ է բերում թոշակառուներին:

Գորիսի ճանապարհը, որն այժմ չափազանց բանուկ է, նորանոր առեւտրական կենտրոնների, մթերային խանութների եւ ռեստորանների բացման վայր է դարձել: Բայց Գորիսն ինքը, որը մի ժամանակ Հայաստանի գլխավոր քաղաքներից էր, զգալիորեն վատ վիճակում է: Բոլոր շրջանների համար էլ ամենամեծ աղետը արդյունաբերության կորուստն է: Խորհրդային շրջանի հսկայական գործարանները, որոնցում հարյուր հազարավոր մարդիկ էին աշխատում, փակված են: Ջարդված պատուհաններով, ամայացած այդ հսկաները պարզապես հին ժամանակների հիշատակներն են դարձել:

Ի վերջո ինչպիսի՞ն է կյանքը Հայաստանում

Կյանքը Հայաստանում դեռ հեշտ չէ, բայց բարելավվում է: Բոլորի մտքում առաջնահերթ խնդիրը ղարաբաղյան հակամարտության լուծումն է: Ընդդիմությունն ամբողջ ուժով գործում է, բայց, դժբախտաբար, բացի կառավարության վրա հարձակվելուց, այլընտրանքային որեւէ լուրջ լուծումներ չունի ներկայացնելու: Նախագահի հոդվածը պետք է կարդան բոլորը: Հարցի էության մեջ խորը ներթափանցելով, հոդվածը վերլուծում է եւ Հայաստանի ու ԼՂՀ-ի կառավարության, եւ բնակչության դատին է հանձնում հարցի լուծման տարբեր ուղիներն ու նրանց հետեւանքները:

Մամուլն առավել ազատություններ է ձեռք բերել իր տեսակետն արտահայտելու կամ կարեւոր իրադարձություններն ինքնուրույն մեկնաբանելու ասպարեզում: Բայց լրագրողական արվեստը դեռ կաղում է: Հեռուստատեսային լուսաբանումները վատի եւ միջակի շրջանակներում են: Սա վատ է հատկապես նրա համար, որ սահմանափակ քանակությամբ տպագրվող թերթերը ժողովրդի հազիվ 3-4 տոկոսին են հասնում, մինչդեռ յուրաքանչյուր ընտանիք ունի հեռուստացույց:

Կաշառակերությունը բացահայտորեն քննարկվում է այժմ: Միջին մակարդակի կառավարական պաշտոնյաների ձերբակալումները կաշառակերության կամ անօրեն գործունեության մեղադրականով անսովոր երեւույթ չեն այլեւս: Սակայն դեռեւս գործող նախկին խորհրդային օրենքներով երբեմն մեղավորն ու անմեղը հավասար տուժում են:

Զարմանալի էր տեղեկանալ մի ծանոթի եղբոր հետ կապված իրադարձության մասին: Կաշառակերության մեղադրանքով ձերբակալելուց հետո, նրան 45 օր թույլ չէին տվել տեսակցել ոչ իր ընտանիքի անդամների, ոչ էլ իրավաբանի հետ: Երբ լրագրողներին ձերբակալեցին Փարիզում Դիանայի վթարի առիթով, մեզանից շատերն առաջին անգամ իմացան, որ ֆրանսիական օրենքը թույլ է տալիս մինչեւ չորս օր արգելափակել ձերբակալվածին առանց տեսակցությունների, բայց Հայաստանում կատարվածը, իրոք, չափազանց վրդովեցնող է: Նրան երկու ամիս անց ազատ էին արձակել, բայց, միեւնույն է, տխուր փորձառությունն իր հետքը թողել էր:

ԱՄՆ-ում թե Հայաստանում կառավարության կամ բյուրոկրատիայի դեմ գնալը հաճելի չէ անշուշտ, բայց տարբերությունն այն է, որ Արեւմուտքում ապրողներս հաճախ կարող ենք պայքարել ու մեր գործունեությունը շարունակել կառավարության հետ քիչ առնչություն ունենալով, մինչդեռ Հայաստանում, որտեղ սեփականաշնորհումը մասամբ է դեռ իրականացվել, որտեղ ամբողջատիրական օրենքը դեռ գործում է, եւ որտեղ դեռ շատ հաստատություններ պետական են, դժվար է ազատ ու անկախ ապրել եւ որոշումներ ընդունել: Մյուս կողմից, վերահսկողության խիստ բացակայությունն այս վաղ շրջանում վտանգավոր է, եւ կարող է երկրում քաոսային վիճակ առաջացնել: Ի տարբերություն Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Վրաստանի որոշ շրջանների, Հայաստանում մթնոլորտը շատ ավելի կայուն եւ ապահով է: Ճիշտ է, ոճրագործությունն ամբողջովին չի վերացել, սակայն Երեւանի փողոցներով քայլելն օրվա կամ գիշերվա ցանկացած ժամին պրոբլեմ չէ:

Անցյալ տարի կարծես միայն առանձնաշնորհյալ մարդիկ էին օգտվում մանրածախ կրպակներ բացելու իրավունքից, մինչդեռ այժմ շատերն ունեն այդ հնարավորությունը:

Տարիներ շարունակ բուհերի ընդունելության քննությունների անաչառությունը լուրջ հարցականի տակ էր: Հիշում եմ, կոմունիստական շրջանի օրոք, իմ հանդիպումը կրթության նախարարի հետ գաղտնի մի վայրում: Նա չէր կարող դիմագրավել բողոքավոր ու զայրացած ամբոխին: Այս տարի օրինախախտումները վերացնելու նպատակով յուրաքանչյուր քննությանը ներկա էին ինչպես հսկիչներ, այնպես էլ ծնողներ: Ինչպիսի՜ փոփոխություն:

Իհարկե, շատերի համար այս ամենը չափազանց դանդաղ է կատարվում: Բայց չմոռանանք, որ երկիրն ու ժողովուրդը նոր շունչ է քաշում համարյա մեկ դար տեւած բռնություններից հետո: Բնական է, որ ժամանակ է անհրաժեշտ: Մենք բոլորս ցանկանում ենք, որ Հայաստանը լինի կատարյալ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՇԽԱՐՀ

Չքավորության ֆեմինիզացիան

Սովորաբար կանայք տղամարդկանցից անապահով են համարվել։ Ներկայումս, երբ կանայք հայտնվել են վաստակողի դերում, նրանց ընտանիքներից ավելի շատերն են ապրում աղքատության սահմանից ցած, քան այն ընտանիքները, որտեղ կերակրող ծնողը տղամարդիկ են։

Եվրոպայի, ԱՊՀ երկրների, հյուսիսային եւ հարավամերիկյան պետությունների տնային տնտեսությունների ծախսերի ու սպառման հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ կանանց կողմից պահովվող ընտանիքներում եկամուտներն ավելի նվազ են եւ աղքատությունն ավելի տարածված։ Սակայն կան վայրեր, ինչպես, օրինակ, Ինդոնեզիան, Վիետնամը, Զիմբաբվեն, որտեղ երկու սեռերի գլխավորած ընտանիքների միջեւ տարբերություններ չեն նկատվում։

Կանայք եւ տղամարդիկ տարբեր կերպ են տանում չքավորությունը։ Աղքատության ֆեմինիզացիան գլխավորապես ոչ թե այն խնդիրն է, թե կարիքավորների շարքն առաջին հերթին կանայք են լրացնում թե տղամարդիկ, այլ աղքատության լրջության եւ այն զրկանքների հարցը, որ կապված է սեփական անձը եւ երեխաներին չքավորությունից հանելու կանանց ջանքերի հետ։ Հասարակության մեջ ընդունված մի շարք անարդարացի սահմանափակումները կրթության, զբաղվածության, գույքի իրավունքի անհավասար հնարավորությունները, սեղմում են կանանց գործունեության եւ կարողությունների շրջանակը։ Չքավորությունը, ինչպես վկայում է 97-ի մարդկային զարգացման զեկույցը, սրում է տղամարդկանց եւ կանանց անհավասարությունը, եւ երբ վրա է հասնում դժբախտությունը, կանայք հայտնվում են ավելի խոցելի վիճակում։

1990-ին տարրական դպրոցում աղջիկների եւ տղաների ընդունելության իրավահավասարություն հաստատվեց Զիմբաբվեում։ Սակայն երբ կառուցվածքային վերափոխումների շրջանակում ուսուցումը դարձրին վճարովի, գյուղական շրջաններում հավասարակշռությունը կրկին խախտվեց։ Պակիստանում կանանց եւ տղամարդկանց կրթության միջեւ տարբերությունը շարունակում է նկատելի մնալ։ 1995-ին, օրինակ, անգրագիտությունը կանանց շրջանում կազմել է 77 տոկոս, տղամարդկանց շրջանում 51 տոկոս։ Նմանապես կանայք աշխատանք գտնելու ավելի նվազ հնարավորություններ ունեն, հատկապես գյուղատնտեսական շրջաններում, որ անմատչելի է դարձնում հողը եւ դրա նկատմամբ ունենալիք իրավունքները։ Սեռերի

անհավասարության հաղթահարման հարցում հսկայական հաջողությունների է հասել Չինաստանը, բայց, այդուհանդերձ, առաջվա պես չքավոր ընտանիքներում վատթար վիճակում նախ աղջիկներն են գտնվում։ 1990-ին դպրոցը լքած երեխաների 80 տոկոսն աղջիկներ էին, գլխավորապես գյուղական եւ հեռավոր լեռնային շրջաններից։ Իսկ անգրագետ կանանց թիվը կրկնակի է տղամարդկանց համեմատ։

Մեքսիկայում շատ չքավոր կանայք սկսում են աշխատել դեռ մանկությունից, եւ քանի որ աշխատանքային օրը տեւում է 12 ժամ, նրանք չեն կարող դպրոց հաճախել։ Ցածր սոցիալական շերտերը ներկայացնող մեքսիկուհիները, որպես կանոն, վաղ են ամուսնանում եւ երեխաներ ունենում դեռահասի տարիքում։ 80-ականների տնտեսության կառուցվածքային փոփոխությունների շրջանում մեքսիկացի կանանց աշխատավարձն անկում ապրեց, կազմելով տղամարդկանց վարձատրության 80 տոկոսը, իսկ 92-ին իջավ մինչեւ 57 տոկոսի։

Ռուսաստանում, չնայած կրթական բարձր մակարդակին, կանայք զբաղված են հիմնականում ցածր վարձատրվող պաշտոններում։ Անցումային շրջանում նրանք առաջինն էին, որ կորցրին աշխատանքը։ Հայաստանում իրավիճակը նույնն էր, եւ ընդհանուր առմամբ զբաղվածության շուկայում շարունակում են նախապատվություն տալ տղամարդկանց։ Մեզ մոտ գործում է նաեւ «Ընտանիքի պահողը տղամարդն է» հոգեբանությունը, որ հատկապես նոր տնտեսահարաբերություններում կանանց նկատմամբ անարդարացի մոտեցումների հիմք է դառնում։ Նույն աշխատանքի համար, հատկապես ոչ բյուջետային հաստատություններում, գոյություն ունեն վարձատրման նկատելի տարբերություններ։ Կանանց շարժումը, իր բոլոր «ոչ կանացի» դրսեւորումներով հանդերձ, այնուամենայնիվ պայքար է արդարության համար, բողոք այն տղամարդկանց դեմ, ովքեր սեփական թերությունները քողարկելու համար հորինել են իրենց գերակայության գաղափարը։

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՇՐՋԱՆ

«Ռուսաստանն ամեն ինչ կանի, որ Վրաստանը պահպանվի որպես ամբողջական եւ անբաժան պետություն»

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Ռուսաստանն ամեն ինչ կանի, որ Վրաստանը պահպանվի որպես ամբողջական ու անբաժան պետություն, որ զարգացվեն երկու երկրների ժողովուրդների ավանդական կապերը»։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այսօր Թբիլիսիում այսպիսի հայտարարություն է արել Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւը։ Նա հատկապես նշել է, որ դա անում է Բորիս Ելցինի հանձնարարությամբ։

Ելույթ ունենալով մամլո ասուլիսում, որը նվիրված էր Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի պատվիրակության երկօրյա այցի արդյունքներին, Ե. Ստրոեւը հայտարարել է, որ ռուս-վրացական հարաբերություններում «խորագույն, անլուծելի հակասություններ չկան»։ Ծագած բոլոր խնդիրները կարելի է լուծել՝ հաշվի առնելով երկու պետությունների շահերը։

Անդրադառնալով աբխազական հիմնախնդրին, Ե. Ստրոեւն ասել է, որ «Ռուսաստանն ամեն ինչ կանի, որ Աբխազիայում նոր պատերազմ չսանձազերծվի»։ Նա այն կարծիքին է, որ անհրաժեշտ է որոնել «աբխազական հակամարտության կարգավորման նոր, սկզբունքային այլ մոտեցումներ, այդ թվում եւ զուտ տնտեսական»։ Դաշնության խորհրդի նախագահը որպես օրինակ բերել է Արեւմտյան Վրաստանից Աբխազիայի վրայով նավթը Ռուսաստան տանելու հնարավորությունը։

Վրաստանը թմրամիջոցների փոխադրման տարանցիկ միջանցք է դառնում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒԶ։ 1997 թվականին ձեռնարկված գործողությունների հետեւանքով Վրաստանի ներքին գործերի նախարարության քրեական ոստիկանության աշխատակիցներն առգրավել են 1 կիլոգրամ հերոին, 8 կիլոգրամ ափիոն, 15 կիլոգրամ մարիխուանա, թմրամոլության դեմ պայքարի խորհրդի ընդլայնված նիստում հայտարարել է նրա աշխատակիցը։ Առգրավվել են նաեւ մոտ 105 հազար միավոր կակաչ, 205 հազար միավոր կանեփ եւ զանազան քիմիական թմրանյութեր։ Ինչպես նշվել է խորհրդի նիստում, իր աշխարհագրական դիրքի հետեւանքով Վրաստանը թմրամիջոցների փոխադրման տարանցիկ երկիր է դառնում։

Ներկայումս Վրաստանում, պաշտոնական վիճակագրության համաձայն, գրանցված են շուրջ 3300 թմրամոլներ, սակայն, ինչպես որ ԱՊՀ-ի մյուս երկրներում, իրական թիվը 10-20 անգամ ավելի է պաշտոնական վիճակագրությունից, հայտարարել է թմրաբանության գիտահետազոտական ինստիտուտի տնօրեն Գելա Լեժավան։

Թուրքիան եւ Բոսնիան երկկողմ համաձայնագրեր կնքեցին

ԱՆԿԱՐԱ, 22 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Թուրքիան եւ Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի Հանրապետությունը համաձայնագրեր են կնքել ներդրումների փոխադարձ խրախուսման ու պաշտպանության, միջազգային ցամաքային հաղորդակցության եւ գյուղատնտեսության բնագավառի նախագծի ֆինանսավորման (3,8 միլիոն դոլար գումարի) մասին։ Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այդ փաստաթղթերը չորեքշաբթի օրն ստորագրվել են Անկարայում հանրապետության պատվիրակության Թուրքիա ձեռնարկած այցի շրջանակներում։ Պատվիրակությունը գլխավորում են Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի նախարարների խորհրդի նախագահ Բորո Բոսիչը եւ համանախագահ Հարիս Սիլայջիչը։

Փաստաթղթերի ստորագրման արարողությունից հետո ելույթ ունեցած թուրք վարչապետ Մեսութ Յըլմազը նշել է, որ Դեյթոնի համաձայնագրի կնքումից հետո նախկին Հարավսլավիայի տարածքում նախադրյալներ ստեղծվեցին կայուն խաղաղության եւ կայունության հաստատման համար։ Նա նշել է բոսնիացի մահմեդականների, սերբերի եւ խորվաթների միջեւ եղած տարաձայնությունները հաղթահարելու անհրաժեշտությունը։ Յըլմազը հաղորդել է, որ Թուրքիան Բոսնիային ու Հերցեգովինային անհատույց օգնություն է տրամադրել 20 միլիոն դոլարի չափով, ինչպես նաեւ 60 միլիոն դոլարի վարկ։

Սիլայջիչը Թուրքիային երախտագիտություն է հայտնել Բոսնիային եւ Հերցեգովինային ցույց տված օգնության համար եւ նրան կոչ է արել աշխուժացնել երկկողմ համագործակցությունը, այդ թվում եւ մշակույթի բնագավառում։

Պոլ Պոտ. «Ինչ արել եմ, երկրիս համար եմ արել»

Կարմիր քմերների նախկին առաջնորդը, որի խղճին է ծանրացած առնվազն մեկ միլիոն կամբոջացիների սպանությունը 1970-ական թվերին, այժմ տառապում է իր մահվան մտասեւեռումներից։ Վերջին քսան տարվա ընթացքում տված իր առաջին հարցազրույցի ժամանակ Պոլ Պոտը հայտնել է, որ մահանում է։ Նա մի քանի անգամ կրկնել է. «Որպես ապրող էակ իմ վերջը հասել է»։ Բայց նա անդրդվելի է մնացել համոզմունքների մեջ եւ նշել. «Ուզում եմ, որ բոլորդ իմանաք, որ ինչ արել եմ՝ երկրիս համար եմ արել»։ Հարցազրույցը տպագրվել է «Far Eastern Economic Raview» հեռավորարեւելյան տնտեսական պարբերականում։

Հաղորդելով այս մասին, «Նյուզուիք» ավելացնում է, որ Պոլ Պոտը Հյուսիսային Կամբոջայում ապրում է տնային կալանքի պայմաններում եւ տառապում է սրտի բնածին արատից։ 1995-ին նա լուրջ կաթված է տարել, որի հետեւանքով մասամբ կաթվածահար է եղել մարմնի ձախ կողմը եւ խաթարվել են շնչառական օրգանները։

«Զառա» խանութների հաջողության գաղտնիքը

Անցյալ տարեվերջին Ֆրանսիայի Լիլ քաղաքում «Զառա» խանութի բացման օրը իրարանցում էր տիրում։ Կանայք հերթ էին կանգնում հագուստի փորձման խցիկների առջեւ։ «Զառայի» հաջողության պատճառը հայտնի է. իսպանական ֆիրմային այդ խանութները հաճախորդներին առաջարկում են հրաշալի կարված, գեղեցկաձեւ եւ համեմատաբար էժան հագուստներ։ Օրինակ, այնտեղ մոտ 70 դոլարով վաճառվող բաճկոնները կարծես կարված լինեն ամենահայտնի ֆիրմաներում եւ ուրիշ խանութներում եռակի թանկ կվաճառվեին։

Դեռ հինգ տարի առաջ ֆրանսիացիներն անծանոթ էին խանութների այս ցանցին, մինչդեռ այսօր Ֆրանսիայում արդեն կա 49 «Զառա» խանութ, իսկ աշխարհում դրանց թիվն անցնում է 300-ից։ Միայն անցյալ դեկտեմբերին Փարիզում բացվել է այդպիսի երեք նոր խանութ, տեղեկացնում է «Էքսպրես» հանդեսը։

«Զառա» երեւույթը ծնունդ առավ 1960-ական թթ. սկզբներին, Իսպանիայի հյուսիսում։ Կորունիա քաղաքում, թանկարժեք հագուստի խանութներից մեկի ցուցափեղկերում դրված մանեկենների ժանեկազարդ շեղ խալաթները խելահան էին անում կանանց, բայց գները անմատչելի էին շատ շատերի համար։ Այդուհանդերձ, շապիկների երիտասարդ [illegible] Ամանսիո Օրտեգան ելքը գտավ եւ իր նշանածին՝ Ռոզալիային նվիրեց ճիշտ այդպիսի մի խալաթ։ Ամանսիոն երկար զննել էր ցուցադրված հրաշալիքը եւ տուն վերադառնալով՝ կարողացել էր մի քանի ժամում պատճենել եւ կարել բաղձալի խալաթը։ Դա «Զառայի» ծննդյան օրը դարձավ։

Ամանսիո Օրտեգան իր եղբայրների հետ ամեն գիշեր խալաթ էր կարում, ապա դռնեդուռ շրջելով՝ ապրանքը կես գնով վաճառում կանանց։ Հետագայում արդեն ստեղծվեց «Ինդիտեքս» հոլդինգը, որի գլխավոր բաղկացուցիչ մասը մնում է «Զառա» ֆիրման։ Այսօր «Ինդիտեքսը» Իսպանիայի տեքստիլ արդյունաբերության երկրորդ խոշորագույն ձեռնարկությունն է։ Կորունիա քաղաքում ֆիրմայի գլխավոր կենտրոնում, 8400 բանվոր ու ծառայող են աշխատում 17 գործարանում։ 1996 թ. աշխարհում ֆիրմայի դրամաշրջանառությունը կազմեց 1,5 մլրդ դոլար։

«Զառայի» հաջողության հիմքը «ճիշտ ժամանակին» մոդական սկզբունքն է։ Ամանսիո Օրտեգայի սկզբունքն այն է, որ ամեն շաբաթ արտադրվեն հագուստի նորագույն մոդելներ։ Ֆիրմայի պատասխանատուները շաբաթական մի քանի անգամ տնօրենությանը տեղեկացնում են նորաձեւության վերջին նմուշների, վաճառքի ընթացքի, հաճախորդների ցանկությունների մասին։ Այդ օպերատիվ տեղեկությունների հիման վրա արտադրանքը փոփոխվում է մի քանի օրում։ Պաշտոնապես սրանով է բացատրվում այն փաստը, որ «Զառան» իր արտադրանքը չի գովազդում եւ լրագրողների հետ չի հաղորդակցվում։ «Ինդիտեքսի» նախագահ եւ գլխավոր տնօրեն դարձած միլիոնատեր Ամանսիո Օրտեգան երբեւէ հարցազրույց չի տվել եւ չի թույլատրել իր լուսանկարը տպագրել։

«Զառա» ֆիրմայում ամեն ինչ շատ արագ է կատարվում։ Աշխատակիցներից 40-ի միակ զբաղմունքն այն է, որ նրանք «որսում են ժամանակի շունչը» եւ նոր մոդելներ ստեղծում։ Իսպանական ձեռնարկությունում նորաձեւ արտադրանքը կազմում է բոլոր արտադրատեսակների 60 տոկոսը։ Արտադրությունն իրականացվում է այնպիսի ծավալով, որ առավել մոդային նմուշները հաճախորդին հասնեն 10 օրվա ընթացքում։ Իսկ արտադրանքի 40 տոկոսը կազմող «դասական» հագուստները կարվում են Չինաստանում, Թուրքիայում, Պերուում, Հնդկաստանում եւ Պակիստանում։ Ամանսիո Օրտեգայի կարգախոսը հետեւյալն է. «Հնարավոր է արտադրել այն, ինչ վաճառում ես»։

Պ. Ի.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ուսուցչի եւ սանուհու հաղթանակը

Միջազգային մրցույթի եւս մի դափնեկիր

«Մեզ համար հեռավոր եւ մոտիկ Հայաստանը՝ իրավամբ, կարող է հպարտանալ իր երաժշտական արվեստով, որի անդաստանում ոտք են դրել տակավին պատանի, բայց փայլուն աստղեր: Տաղանդներ, որոնց մասնագիտական ճակատագիրը, բարեբախտաբար, գտնվում է բարձրագույն պրոֆեսիոնալիզմով օժտված ոչ պակաս տաղանդավոր մանկավարժների ձեռքում: Այդ իսկ առիթով, ես ցանկանում եմ իմ խորին շնորհակալությունը հայտնել Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր, դաշնակահար եւ հմուտ մանկավարժ պրն Ալեքսանդր Գուրգենովին եւ նրա փոքրիկ սանուհի՝ Նարինե Արղամանյանին՝ մեր այս մրցույթում, որ պատմության մեջ մտավ, որպես Ֆրեդերիկ Շոպենի անվան պատանի դաշնակահարների առաջին միջազգային մրցույթ՝ միանգամից մի քանի փայլուն հաղթանակ տանելու համար»:

Ֆ. Շոպենի անվան պատանի դաշնակահարների առաջին միջազգային մրցույթի հանձնաժողովի նախագահ Յոկուս Միխայլովիչ

Հայ նրբագեղ աղջնակը Հարավսլավիայի Նովի Սադ քաղաքում հիշյալ մրցույթում արժանացավ առաջին մրցանակի («Գրան Պրի») ոսկե մեդալի, հատուկ մրցանակի պրոֆեսիոնալիզմի եւ «Ոսկե փղիկ» հատուկ մրցանակի ամենահմայիչ կատարողի համար: Իրապես, փայլուն հաղթանակ, որ Նարե Արղամանյանի մանկավարժի՝ պրոֆեսոր Ալեքսանդր Գուրգենովի անխոնջ եւ նրբամիտ աշխատանքի արգասիքն է: Սակայն տաղանդավոր 9-ամյա աղջնակի ճակատագրում, անսեթեւեթորեն, առկա է նաեւ Աստծո մեծ նախախնամությունը, քանզի...

Մայրական կրծքի տակ վերապրելով երկրաշարժի ահ ու սարսափը, 1989 թվի հունվարյան ծննդաբույր մի գիշեր լույս աշխարհ եկավ Նարեն, ծնվեց ու մոռացության տրվեց երկրաշարժի հերթական ցնցումներից տագնապած բժիշկների ու մարդկանց կողմից: Մի քանի ժամ հետո միայն ուշքի եկած մոր աղերսական ձայնը լսեցին խարույկի մոտ հավաքված մարդիկ եւ շտապեցին օգնության ծննդատան բաց պատուհանի մոտ մոռացված մերկ ու կիսացրտահար մանկիկին: Վիճակն անհույս էր: Բայց Աստված կյանք շնորհեց նորածնին, դրա հետ մեկտեղ շնորհելով նրան երաժշտական մեծ կարողություններ:

Երկու տարեկանում արդեն գրաճանաչ Նարե Արղամանյանը կարդում էր, երեք տարեկանում սկսեց նվագել, ստեղծագործել, ասմունքել: Իսկ չորս տարեկանում առաջին անգամ Վանաձորում մասնակցեց պատանի ստեղծագործողների մրցույթին: Առաջին հաջողությունը՝ առաջին մրցանակ եւ մեկը մյուսին հաջորդող դափնիներ համաքաղաքային, մարզային եւ հանրապետական փառատոներում:

Վեց տարեկան հասակում Նարեն տվեց իր առաջին մենահամերգը՝ Ազգային ժողովի պատգամավոր պրն Վահրամ Բաղդասարյանի հովանավորությամբ: Փոքրիկ դաշնակահարը գրավեց շատ ու շատ երաժշտագետների ուշադրությունը, ընդգրկվեց «Նոր անուններ» բարեգործական ընկերության մեջ եւ հրավիրվեց սովորելու Երեւանում:

Նարե Արղամանյանը եւ Յոկուս Միխայլովիչը

Այս ամենին Նարեն հաջողությամբ զուգակցում է ուսումը Վանաձորի թիվ 24 կրթօջախի չորրորդ դասարանում, ճիշտ է, ուժերի գերլարումով, որը պահանջում է ամենաշաբաթյա Վանաձոր-Երեւան ուղեւորությունը:

Չնայած իր փոքր տարիքին, Նարեն ելույթներ է ունեցել բազմաթիվ բեմերում, բազմիցս ցուցադրվել է հեռուստատեսությամբ:

Անշուշտ, ճակատագրի մյուս պարգեւը նման դասատուի դասարան մուտք գործելն էր: Մանկավարժական 25 թեղուն տարիների կենսագրություն ունի բացառիկ երաժշտական հուզաշխարհով, նուրբ ինտելեկտով, մասնագիտական խոր իմացականությամբ օժտված դաշնակահար Ալեքսանդր Գուրգենովը, որի ստեղծագործական քառորդդարյա ուշահրույց գործունեության մասին, աներկբայորեն, հարկ է հավուր պատշաճի հատուցել առանձին խոսքով: Բոլորովին վերջերս, ընդամենը անցած մեկ ուսումնական տարվա ընթացքում վաստակաշատ պրոֆեսորի անունը բազմիցս հոլովվեց մեր երաժշտասեր ունկնդրի շուրթերին, ազդագրերում եւ մամուլում՝ ի հաստատումն նրա մանկավարժական ակներեւ նվաճումների: Մեկը մյուսի ետեւից մայրաքաղաքի երաժշտական կյանքի իսկական զարդը հանդիսացան Ալեքսանդր Գուրգենովի սաների այլազան ելույթները՝ Ա. Խաչատրյանի անվան մրցույթում խրախուսական դիպլոմ շահած, տակավին նոր կոնսերվատորիա ոտք դրած Հայկ Մելիքյանի ելույթը, Սայաթ-Նովայի անվան երաժշտական դպրոցում կայացած Ա. Գուրգենովի դասարանական համերգը, որի ընթացքում Երեւանում առաջին անգամ, աննախադեպորեն հնչեցին ռուս մեծ կոմպոզիտոր Սերգեյ Ռախմանինովի բոլոր պրելյուդները, կոնսերվատորիայի տակավին նախապատրաստական բաժնի սանուհի Կամիլա Երկանյան-Հովհաննիսյանի բազմաբարդ ծրագրով ուշագրավ համերգը Կոմիտասի անվան կամերային տան դահլիճում, եւ բոլորովին վերջերս դարձյալ Կ. Երկանյան-Հովհաննիսյանի մենակատարությամբ կոնսերվատորիայի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ՝ Բեթհովենի թիվ 3 կոնցերտի կատարումը: Եվ դեռ չէին մարել տպավորությունները սույն միջոցառումների, ինչպես նոր հաղթանակով ազդարարվեց Ա. Գուրգենովի դասարանական աշխատանքի հերթական փուլը:

Երբ հարցնում ես Նարեին, թե ինչ կցանկանա ասել իր դասատուի մասին, աչիկները փայլում եւ լույս են առկայծում. «Սիրում եմ իմ դասատուին, ոչ մեկ ուրիշին նրա փոխարեն պատկերացնել չեմ կարող»: Նարեն ասում է «սիրում եմ» եւ մանկական զգացմունքների, հավատքի, երախտագիտության գեղեցիկ մի հուզադաշտ է ալիքվում հայեցիորեն նազելի եւ խորունկ նրա աչքերում:

Պրոֆեսորի գնահատականն ավելի զուսպ է. «Տաղանդավոր երեխա է, բայց շատ եւ շատ աշխատել է պետք», խստապահանջորեն եւ հակիրճ ասում է Ալեքսանդր Գուրգենովը:

Առավել ստույգ պատկերացնելու համար, թե ինչպիսի ջանք է պահանջվում թե՛ մանկավարժի, թե՛ սանուհու կողմից, կարելի է թվարկել միայն մի քանի ստեղծագործություն Նարե Արղամանյանի նվագացանկից. Դեբյուսիի պրելյուդներ, Շոպենի թիվ 14 էտյուդ, Մենդելսոնի «Ճախարակի մոտ» պիես, Ռախմանինովի սոլ դիեզ մինոր պրելյուդ... Ստեղծագործություններ, որոնք կատարողից հասունություն, մեկնաբանման անկաշկանդություն, գործիքին տիրապետելու ձիրք եւ հատուկ երաժշտականություն են պահանջում: Այն ամենը, ինչն օրըստօրե քայլ առ քայլ նվաճվում եւ հաղթահարվում է պրոֆեսոր Ալեքսանդր Գուրգենովի թե՛ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի, թե՛ Չայկովսկու անվան երաժշտական մասնագիտացված դպրոցի (ուր սովորում էր Նարեն) դասարաններում: Պրոֆեսիոնալ լուրջ, անձնվեր աշխատանքն իր բարձր արդյունքն է պարգեւում հատկապես այն պարագայում, երբ, ինչպես նշել էր Հարավսլավիայի Նովի Սադ քաղաքում անցկացվող միջազգային մրցույթի ավարտին նրա հանձնաժողովի նախագահը, տաղանդավոր են ե՛ւ մանկավարժը, ե՛ւ իր սաները:

Թ. Հ.

«Նոր անուններ» բարեգործական ծրագիրը՝ բրիտանական շաբաթին

Բրիտանական շաբաթի երրորդ օրվա առավոտյան (հունվարի 21-ին, ժամը 10-ին) Հայաստանի Հանրապետության արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությունում տեղի ունեցավ քաղաքացիական ճարտարագիտության հարցերին նվիրված սեմինարը:

«Շաբաթի» այդ օրվա ծրագրով նախատեսված երկրորդ միջոցառումը տեղի ունեցավ մայրաքաղաքի Խնկո Ապոր անվան մանկական գրադարանում: Այստեղ «Նոր անուններ» բարեգործական ծրագիրը ներկայացրեց պատանի երաժիշտ կատարողների:

Համերգին ներկա էր Հայաստանի Հանրապետությունում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Ջոն Միթչիները:

Համերգից առաջ զրուցեցինք «Նոր անուններ» բարեգործական ծրագրի գեղարվեստական ղեկավար, հանրապետության արվեստի վաստակավոր գործիչ Սիլվա Մեքինյանի հետ: Բրիտանական շաբաթի շրջանակներում ներառված այս համերգի մասնակիցները շնորհաշատ մեր երեխաներն են, ովքեր մեր հանրապետությունից բացի՝ հանդես են եկել նաեւ աշխարհի տարբեր երկրներում եւ բազմաթիվ մրցանակներ շահել:

Իր ելույթում երաժշտագետ Նոնա Ոսկանյանը բրիտանական շաբաթի անցկացումը Հայաստանում առանձնահատուկ երեւույթ համարեց եւ շնորհակալություն հայտնեց Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան, դոկտոր Ջոն Միթչիներին եւ Խնկո Ապոր անվան գրադարանի տնօրենությանը, որոնց աջակցության շնորհիվ հնարավոր եղավ կազմակերպել համերգ: Համերգը բացվեց փոքրիկ դաշնակահարուհի, միջազգային մրցույթի դափնեկիր Նարե Արղամանյանի ելույթով: Նա կատարեց Ռախմանինովի եւ Դեբյուսիի ստեղծագործություններից:

Այնուհետեւ հանդես եկան հանրապետական փառատոնի դափնեկիր, սաքսոֆոնահար Կորյուն Ասատրյանը, «Ամադեուս-95» մրցույթի մրցանակակիր, դաշնակահարուհի Լիլիթ Գրիգորյանը, ջութակահար Ավետ Գաբրիելյանի անվան մրցույթի դափնեկիր Գեւորգ Ղարաբեկյանը, թավջութակահար, մանկապատանեկան փառատոնի դափնեկիր Տիգրան Մուրադյանը եւ ուրիշներ:

Ն. Թ.

ՈՒՂԵՐՁ

Մենք հայրենիք ունենք

Թեքեյան մշակութային միության 50-ամյակին նվիրված եզրափակիչ հանդիսությունը օրերս տեղի է ունենալու Մոնրեալում: Տպագրում ենք Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահ Լեւոն Մկրտչյանի ուղերձը՝ գրված այդ առթիվ Վարդան Ճեռահյանին. Մոնրեալի ԹՄՄ վարչության ատենապետին:

Հիմնել 50 տարի առաջ միություն, որի հիմքում ընկած են մեծ բանաստեղծի, հայրենասերի գաղափարները, նրա սերն ու ոգին, ինքնին երջանիկ միտք է:

Եթե կան աշխարհում փոքր ու մեծ ժողովուրդների համար արդար ու վեհ գաղափարներ, կան դրանք Նոր Կտակարանից բացի՝ մեծ գրողների ստեղծագործություններում, նրանց ի խորոց սրտի ասված խոսքերում:

Վահան Թեքեյանն իր «պզտիկ բեմես սակայն այլոց հավասար» ժողովրդի համար արդարություն ու խաղաղ կյանք տենչացող բանաստեղծ եւ քաղաքական գործիչ էր:

Դժբախտաբար այսօր էլ մութին մեջ ահավոր բաներ կկատարվեն՝ Սումգայիթի, Բաքվի ջարդերը, Ղարաբաղն Ադրբեջանին ենթարկեցնելու միտումները... Ուրեմն այսօր էլ Թեքեյանի յուրաքանչյուր տողը արդիական է: Ուրեմն այսօր, ինչպես եւ միշտ, մենք պիտի ապրենք Հայաստանի գոյության նվիրվածությամբ:

Գուցե Թեքեյան մշակութային միության 50-ամյակին նվիրված հանդիսավորության առթիվ բոլորովին նպատակահարմար չէ այսօրվա ցավերի մասին ակնարկել անգամ: Ներողամիտ կլինեք:

Թեքեյան մշակութային միությունն իր ստեղծման օրից ի վեր, շնորհիվ հիմնադիր եւ միության գրեթե բոլոր անդամների, շնորհիվ ազգային մշակույթի, ազգային կյանքի նվիրվածությամբ բարձր անվան է արժանացել աշխարհով մեկ:

Հենց այդ կարեւոր հանգամանքը Հայաստանի դեռեւս երիտասարդ Թեքեյան մշակութային միությանը շատ բանի է պարտավորեցնում: Ըստ արժանվույն պահել թեքեյանականների հեղինակությունը: Ինչպես ես համոզվեցի վերջերս ընտրվելով Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության վարչության նախագահ, հեշտ գործ չէ: Չափազանց պատվավոր եւ նույնքան էլ դժվար գործ է:

Հայաստանի մտավորականները (նրանց կացությունը, մեղմ ասած, բարվոք չէ) որոշակի սպասելիքներ ունեն մեր միությունից:

Մենք էլ որոշակի հույսեր ունենք, որ Հայաստանում ամեն ինչ լավ է լինելու եւ մշակութային կյանքը բարգավաճելու է:

«Մէյ մէկ պըտուղ գոյնըզգոյն ամբողջ բառերդ ահա», ասում է Թեքեյանը «Տաղ հայերէն լեզուին» բանաստեղծության մեջ: Տարիներ անց Չարենցը կգրի իր տաղը՝ նվիրված Հայաստանի արեւահամ բառերին:

Գուցե ամենից շատ մեզ միացնում է մեր լեզուն, մեր հավատքը:

20-րդ դարի սկիզբը հայ ժողովրդի համար ողբերգական էր, թող դարի վերջը բարի լինի, թող որ Հայաստանի անկախությունը հաստատուն լինի, այլ ոչ խաբուսիկ, թող համայն աշխարհի հայությունն ապրի խաղաղ, ստեղծագործ եւ ուրախ կյանքով:

Առաջիկա տարիներին մեծ են մեր ակնկալիքները: Աշխարհով մեկ պիտի նշենք Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն ընդունելու 1700-ամյակը եւ այս դեպքում եւս մեզ հետ կլինի ինքը՝ Վահան Թեքեյանն իր անմահ բանաստեղծությամբ.

Եկեղեցին հայկական ծննդավայրն է հոգւոյս...

Եկեղեցին հայկական ես աչքս գոց կը տեսնեմ...

Ուրեմն այսպես, սիրելի Մոնրեալի թեքեյանցիներ, սիրելի քույրեր ու եղբայրներ, համախմբվենք եւ ապրենք, հավատարիմ մնալով մեր լեզվին, մեր Աստծուն:

Սրտագին մաղթանքներով
ՀԹՄ Միության Կենտրոնական վարչության նախագահ, ակադեմիկոս
ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Դիանան միշտ ուշադրության կենտրոնում

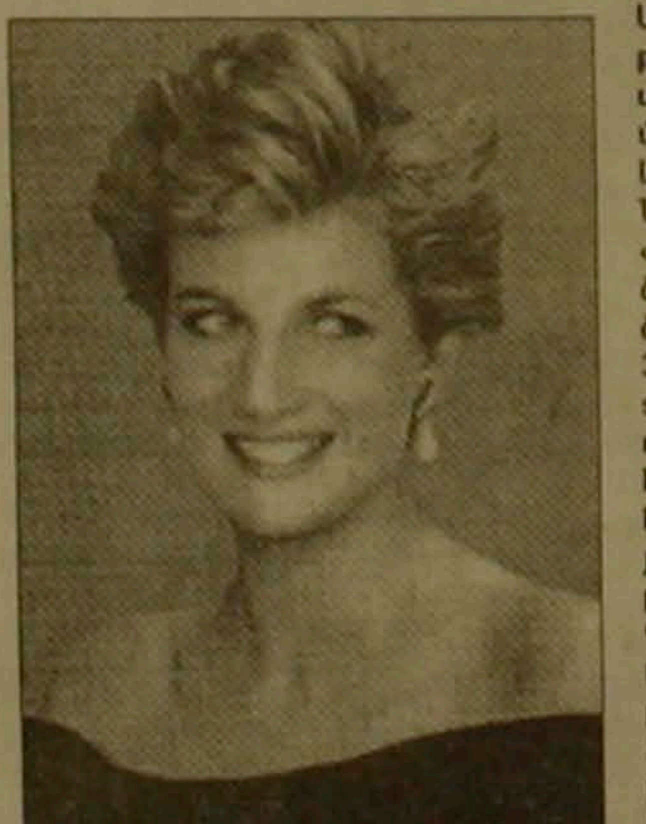

Ամիսներ են անցել Դիանայի ավտովթարի դժբախտ իրադարձությունից, սակայն նրա անվան հետ կապված ամեն ինչ դեռ մնում է լայն հասարակության ուշադրության կենտրոնում: Նրա պատվին Էլթոն Ջոնի երգած «Candle in the wind 97» երգը դարձել է ամենաշատ վաճառված առանձին ձայնասկավառակը՝ 38 օրում 31.8 միլիոն CD է առաքվել աշխարհի տարբեր անկյուններ եւ պահանջարկը դեռ կա: Հարպերի հայտնի «Բազար» հանդեսը անցյալ [illegible] վերջին հատուկ համար է թողարկել նվիրված Դիանային, օգտագործելով Պատրիկ Դեմարշելիեի նկարները: Հրապարակ է հանվել Դիանայի տեսքով հախճապակյա տիկնիկը, որի արժեքը 195 ամերիկյան դոլար է: Հոլիվուդը պատրաստվում է ֆիլմ նկարահանել նրա մասին: Գլխավոր դերի հավանական թեկնածուներից է Ջուլիա Ռոբերտսը:

Հ. Օ.

ԼՂՀ. Կերպարվեստագետների սիմպոզիումը այսուհետ ավանդական

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արդեն երկու տարի անընդմեջ ԼՂՀ-ում անցկացվող կերպարվեստագետների սիմպոզիումը կդառնա ավանդական, եւ այս տարի երրորդ անգամ այնտեղ կհավաքվեն հայ քանդակագործներն ու նկարիչները, հայտնեց Հայաստանի նկարիչների միության նախագահ Պողոս Հայթայանը: ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի, Ստեփանակերտի քաղաքապետ Յուրի Ղազարյանի խնդրանքով կազմակերպվող այս նախաձեռնությունը այս տարի ավելի լայն ծավալներ է ընդունելու. եթե մինչեւ այժմ աշխատանքը սահմանափակվել է լոկ Ստեփանակերտով, ապա այս տարի ծրագրում ենք մեր վարպետների գործի շարունակումը արդեն տարբեր շրջաններում:

Ուրախալին այն է, որ հայաստանցի արվեստագետների հետ հանրապետության մշակութային կյանքի այս նշանակալի միջոցառմանը կմասնակցեն նաեւ տեղի արվեստագետները:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՄՈՍԿՎԱ

Սամարանչ. «Համաշխարհային օլիմպիական շարժումը հիմնախնդիր չունի»

ՄՕԿ-ի նախագահ, մարկիզ Խուան Անտոնիո Սամարանչը կրկին ժամանել էր Մոսկվա: Դա նրա արդեն 23-րդ այցելությունն էր, ինչպես հաշվել են ամեն ինչ իմացող վիճակագիրները: Այս այցի հիմնական նպատակը, ինչպես ինքը՝ նախագահն ասաց, հուլիս ամսին Ռուսաստանի մայրաքաղաքում կայանալիք համաշխարհային պատանեկան առաջին խաղերի նախապատրաստության ընթացքին ծանոթանալն էր: Մարկիզը գոհ մնաց կատարվածից:

Սակայն ՄՕԿ-ի նախագահը չբավարարվեց դրանով: Միայն զարմանալ կարելի է, թե Սամարանչը ինչքան բան հասցրեց Մոսկվայում գտնվելու չորս օրվա ընթացքում: Նա, իր սովորության համաձայն, այցելեց Մոսկվայի օլիմպիադայից առաջ ծանր վնասվածք ստացած ու անկողնուն գամված մարմնամարզուհի Ելենա Մուխինային: Այս անգամ նա այս հիանալի մարզուհուն հանձնեց ՄՕԿ-ի թռչակը: Նա եղավ Լուժնիկի մարզահամալիրում, նոր Օլիմպիական գյուղում, Քրիստոս Փրկչի տաճարում: Սամարանչը մասնակցեց Կրեմլի պալատում անցկացված Ռուսաստանի օլիմպիականների տոնահանդեսին, որտեղ մրցանակներ հանձնեց սպորտում մեծ վաստակ ունեցող մասնագետներին: Նա հանդիպումներ ունեցավ ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի, Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի հետ: Չեռնոմիրդինի հետ հանդիպման ժամանակ ՄՕԿ-ի նախագահը գոհունակություն հայտնեց, որ երկրի կառավարությունը կառուցողական փոխհարաբերությունների մեջ է մարզական կազմակերպությունների հետ:

Սամարանչը հանդիպումներ ունեցավ նաեւ միջազգային ֆեդերացիաների, ազգային օլիմպիական կոմիտեների ղեկավարների հետ: Մասնավորապես, նա հանդիպեց նաեւ Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Ալեքսան Ավետիսյանի, գլխավոր քարտուղար Հարություն Յավրյանի հետ:

Չափազանց բովանդակալից էր Սամարանչի մամուլի ասուլիսը: Նա նշեց, որ 1997-ին Ռուսաստանի ներկայացուցիչները խոշոր հաջողությունների են հասել միջազգային կարեւորագույն մրցումներում, բարձր գնահատեց նրանց հնարավորությունները նաեւ առաջիկա ձմեռային օլիմպիական խաղերում:

Խոսելով համաշխարհային օլիմպիական շարժման մասին, Սամարանչը իրավիճակը բավականին պատկերավոր գնահատեց: Նրա խոսքերով՝ հիմնական խնդիրն այն է, որ հիմնախնդիր չունենք: Ազգային օլիմպիական կոմիտեների եւ տարբեր ծրագրերի ֆինանսավորման հարցերը լուծված են մինչեւ 2008 թվականը: Հեռուստատեսության հետ կնքված են պայմանագրեր, եւ խոսքը ոչ թե մի քանի հարյուր միլիոն դոլարի, այլեւ՝ մի քանի միլիարդի պայմանագրերի մասին է: Ստացված շահույթը բաշխվում է հետեւյալ կերպ. 50 տոկոսը խաղերի կազմկոմիտեին, մյուս կեսը ՄՕԿ-ներին, «Օլիմպիական համերաշխության» ծրագրին եւ ՄՕԿ-ին հավասարապես: Պատասխանելով սպորտի կոմերցիալացման հարցին՝ Սամարանչն ասաց, որ դա անխուսափելի է, եւ կարեւորն այն է, որպեսզի այդ գործընթացը կառավարելի լինի. «Սպորտը պետք է ղեկավարեն սպորտի մարդիկ եւ ոչ թե գործարարները»: ՄՕԿ-ի նախագահը համարում է, որ օլիմպիական խաղերը պետք է մատչելի լինեն եւ, չնայած հեռուստաընկերությունների հետ կնքված պայմանագրերին, հեռարձակվեն համազգային եւ ոչ թե վճարովի ալիքներով: Նա ասաց նաեւ, որ ձմեռային եւ ամառային օլիմպիական խաղերի ծրագրերում մոտակա տարիներին փոփոխություններ չեն նախատեսվում:

Խուան Անտոնիո Սամարանչը հաստատեց իր մտադրությունը ՄՕԿ-ի նախագահի պոստը թողնելու վերաբերյալ: Ընդ որում, այդ բանը նա պատրաստվում է անել 2001 թվականին Մոսկվայում, երբ կանցկացվի ՄՕԿ-ի հերթական նստաշրջանը: Այդ ժամանակ էլ կընտրվի օլիմպիական շարժման նոր ղեկավարը: Կնշվի նաեւ այն քաղաքի անունը, որը կընդունի 2008 թվականի ամառային օլիմպիական խաղերը: «Ես նախագահի բազկաթոռը կթողնեմ այնտեղ, որտեղ այն զբաղեցրել եմ», ասաց Սամարանչը:

ՆԱԳԱՆՈ-98

Յոթը երջանիկ թիվ է

NAGANO 1998

Տեղի ունեցավ ՀԱՕԿ-ի եւ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սպորտվարչության համատեղ ստեղծած «Նագանո-98» շտաբի նախավերջին խորհրդակցությունը: Հաստատվեց ձմեռային օլիմպիական խաղերին Ալլա Միքայելյանի (դահուկավազք), Արսեն Հարությունյանի (լեռնադահուկային սպորտ), Արմեն Ռաֆայելյանի (ֆրիսթայլ), Քսենյա Սմետանենկոյի եւ Սամվել Գյոզալյանի (գեղասահք, պարային զույգեր) մասնակցությունը: Իսկ երեկ գեղասահքի միջազգային ֆեդերացիայից ուրախալի լուր ստացվեց, որ Նագանոյում հանդես գալու իրավունք է ստացել նաեւ Մարիա Կրասիլցեւա-Ալեքսանդր Չեսնիխ սպորտային զույգը: Այսպիսով, ձմեռային օլիմպիական խաղերին կմասնակցեն Հայաստանի յոթ ներկայացուցիչներ:

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Մրցաշրջանի առաջին մեկնարկները

Մոսկվայում ավարտվեց հեծանվահրապարակային սպորտի ԱՊՀ երկրների ձմեռային առաջնությունը, որին մասնակցեցին Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Մոլդովայի եւ Հայաստանի 173 ներկայացուցիչներ:

Մոսկվայի «Կռիլատսկոյե» օլիմպիական հեծանվահրապարակում անցկացված մրցումներում մեր հավաքականությունը հանդես եկավ փոքրաթիվ կազմով:

Պատանիների՝ 10 միջանկյալ վերջնագծով 72 շրջանով խմբակային մրցավազքում հայաստանցի Արմեն Գյոզալյանը 42 մասնակիցների պայքարում գրավեց 4-րդ տեղը: Իսկ մեծահասակների՝ 20 վերջնագծով 120 շրջան խմբակային մրցավազքի 36 մասնակիցների մեջ Արսեն Ղազարյանը 6-րդն էր: Այս արդյունքը շատ բարձր չէ, սակայն հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալբերտ Սողոյանը դրվատանքով արտահայտվեց երիտասարդ մարզիկի մասին, որը մեն-մենակ դիմագրավեց մյուս թիմերի փորձառու հեծանվորդներին:

Իր հնարավորություններից ցածր արդյունքներ ցույց տվեց Գրիգոր Գրիգորյանը: Սպրինտերային բազմամարտում (օմնիում), որտեղ հանդես էին գալիս 68 մարզիկներ, նա գրավեց 6-րդ տեղը: Ահա բազմամարտի առանձին ձեւերում Գրիգորյանի արդյունքները. խմբակային մրցավազք դուրս գալով՝ 5-րդ տեղ, մեկ շրջան ընթացքից՝ 4-րդ տեղ, խմբակային մրցավազք մեկ վերջնագծով՝ 5-րդ տեղ, 10 կմ խմբակային մրցավազք՝ 10-րդ տեղ:

Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչը դժգոհ էր կարեւոր մրցումներին իրենց նախապատրաստությունից. «Եթե նախապես ուսումնամարզական հավաք անցկացնեինք Ծաղկաձորում, եթե հնարավորություն ունենայինք մասնակցելու հունվարի 3-7-ը անցկացված «Մոսկվայի մեծ մրցանակի» բազմօրյա մրցումներին, ապա այս ձմեռային առաջնությունում մեր մարզիկներն ավելի բարձր արդյունքներ ցույց կտային», ասաց Սողոյանը:

ՇԱԽՄԱՏ

Հայաստանի 10 ուժեղագույն շախմատիստները

1.	Վ. Հակոբյան	2660
2.	Ռ. Վահանյան	2640
3.	Ս. Լպուտյան	2610
4.	Ա. Մինասյան	2570
5.	Կ. Ասրյան	2555
6.	Ա. Անաստասյան	2540
7.	Մ. Խաչիյան	2525
8.	Վ. Միրումյան	2505
9.	Կ. Մովսիսյան	2500
10.	Ա. Պետրոսյան	2500

ՖԻԴԵ-ն երեկ հրապարակեց Հայաստանի շախմատիստների անհատական միջազգային նոր գործակիցները: Ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում մեր տասը ուժեղագույնների ցուցանիշները:

Ընդհանուր առմամբ «էլո» ունեն Հայաստանի 87 շախմատիստներ: Նրանց լրիվ ցուցակը, կոչումները, գործակիցները, ՖԻԴԵ-ի կողմից հաստատված տվյալներն ամբողջովին զետեղվում են այսօր լույս տեսած «Շախմատային Հայաստան» պարբերականի անդրանիկ համարում:

Գ. Հ.

Հաջող օր հայ շախմատիստների համար

Ուբեդայի միջազգային մրցաշարի երկրորդ տուրը հաջող էր Հայաստանի շախմատիստների համար. հաղթանակներ տոնեցին մեր տասը մասնակիցներից յոթը՝ գրոսմայստեր Կարեն Մովսիսյանը, միջազգային վարպետներ Կարեն Ասրյանը, Արա Մինասյանը, Արսեն Եղիազարյանը, Լեւոն Արոնյանը, Վիգեն Միրումյանը եւ պատանի Վարուժան Հակոբյանը: ՖԻԴԵ-ի վարպետ Գաբրիել Սարգսյանը իր հանդիպումն ավարտեց հավասարությամբ, իսկ գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը եւ միջազգային վարպետ Աշոտ Նադանյանը պարտություններ կրեցին:

Այժմ հայ շախմատիստներից երեքը՝ Մովսիսյանը, Ասրյանը եւ Մինասյանը հարյուր տոկոսանոց արդյունքով (2-ական միավոր) մի քանի այլ մասնակիցների հետ գլխավորում են աղյուսակը: Եվս երկու երեւանցիներ՝ Եղիազարյանը եւ Սարգսյանը, առաջատարներից հետ են մնում ընդամենը կեսական միավորով:

Գ. Հ.

Ռալլիի աշխարհի առաջնությունում նկարում «Տոյոտա» թիմի ներկայացուցիչ ֆրանսիացի Դիդյե Օրիոլը մեկնարկի է պատրաստվում Մոնտե Կառլոյի կազինո [illegible] հրապարակից

ՆԱՐԴԻ

Փայլուն հաջողություն Ստամբուլում

երկու ամիս առաջ ընթերցողներին հայտնեցինք Մոսկվայի միջազգային մրցումներում Հայաստանի նարդիստների խոշոր հաջողության մասին:

Իսկ ահա նոր, փայլուն հաղթանակ Ստամբուլի հեղինակավոր մրցաշարում: Ասենք, որ այդ մրցումները, ավանդաբար Մոնտե Կառլոյում անցկացվող աշխարհի առաջնություններից հետո, երկրորդն են մասնակիցների քանակով, կարեւորությամբ: Շատ հաճախ այն աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնություն են անվանում:

Ստամբուլում հանդես եկան մեր հանրապետության վեց ներկայացուցիչներ: Թիմային մրցումներում չափազանց տպավորիչ հաջողության հասավ Հայաստանի առաջին հավաքականը, որի կազմում հանդես էին գալիս Արթուր Մուրադյանը, Նորայր Քալանթարյանը եւ Ավետիս Ռոստոմյանը: Վերջին երկուսը ծանոթ են... շախմատասերներին: Այո, շախմատում որոշակի արդյունքների հասած այս մարզիկները վերջին շրջանում մասնակցում են նաեւ նարդու մրցումների եւ այստեղ նույնպես հաջողություններ ունեն: 32 թիմերի պայքարում մեր եռյակը նախ հանդիպեց Գերմանիայի ակումբների հավաքականի հետ: Այս ուժեղ թիմին մեր տղաները հաղթեցին 2-1 հաշվով: Նրանց հաջորդ մրցակիցը Թուրքիայի հավաքականն էր: Մեր թիմի անդամները հանդես եկան վերելքով, եւ երբ հաշիվը 2-0 էր, մրցակիցները սպիտակ դրոշ պարզեցին՝ չշարունակելով երրորդ խաղը: Հայաստանի հավաքականն այնուհետեւ հաղթեց (2-1 հաշվով) բրազիլացիներին, իսկ չորրորդ տուրում մրցեց Ռուսաստանի ուժեղացված թիմին (այստեղ հանդես էր գալիս նաեւ 1991 թ. աշխարհի չեմպիոն, գերմանացի Միխայել Մեյբուրգը): Սակայն նախկին չեմպիոնն էլ չօգնեց ռուսներին, այստեղ նույնպես, երբ հաշիվը 2-0 էր, մրցախաղն ընդհատվեց: Եվ ահա վերջին հանդիպումը. Հայաստան-Գերմանիա մրցամարտը, որը պետք է որոշեր հաղթողին: Մրցակիցը շատ ուժեղ էր՝ թիմը գլխավորում է Մոսկվայի միջազգային մրցաշարի հաղթող Գերհարդ Զոն, մյուս երկու անդամները Գերմանիայի բաց առաջնության եզրափակիչ խաղի մասնակիցներն են: Մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել մրցախաղը, չէ՞ որ հանդիպում էին մի կողմից շատ փորձառու, մյուս կողմից՝ երիտասարդ մարզիկներ: Համառ, լարված պայքարում, դրսեւորելով վարպետություն ու կամք, մեր տղաները հաղթանակ տարան 2-1 հաշվով: Թիմին հանձնվեց Մեծ գավաթը, հրաշալի եռյակի անդամները պարգեւատրվեցին անհատական գավաթներով:

Մեր մյուս թիմը, որի կազմում հանդես էին գալիս Խաչիկ Մելիքյանը, Հակոբ Ալավերդյանը եւ Գագիկ Ասոյանը, առաջին իսկ տուրում հանդիպեց Գերմանիայի հավաքականի հետ, եւ 1-2 հաշվով զիջելով մրցակցին, դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Անհատական մրցումներն անցկացվեցին երեք խմբով՝ պրոֆեսիոնալներ, վարպետներ եւ սիրողներ:

Պրոֆեսիոնալների խմբում մեր հանրապետությունից հանդես եկավ միայն Գագիկ Ասոյանը: Նա տեղ գրավեց 32 լավագույնների թվում: Իսկ հաղթող դարձավ եւ գլխավոր մրցանակին տիրեց օլիմպիադա-96-ի հաղթող, անցյալ տարվա աշխարհի չեմպիոն Երի Գրանդելը (Շվեդիա): Եզրափակիչ խաղում նա 21-14 հաշվով պարտության մատնեց Յան Գրեգիին (Գերմանիա):

Վարպետների մրցումներում հաջող հանդես եկավ Արթուր Մուրադյանը: Մեկ պարտությունից հետո նա հայտնվեց «կոնսոլեյշն» («սփոփիչ») խմբում եւ հասավ մինչեւ եզրափակիչ: Դրամատիկ մրցախաղում նա 12-13 հաշվով պարտություն կրեց կանադացի Ռիկ Ռիկարդոյից եւ գրավեց երկրորդ տեղը:

Սիրողների խմբում Նորայր Քալանթարյանը նույնպես սփոփիչ մրցաշար ընկավ: Նա 13-9 հաշվով վստահ հաղթանակ տարավ թուրք նարդիստի նկատմամբ: Այս խմբի «վերջին շանս» մրցաշարում Խաչիկ Մելիքյանը մտավ եզրափակիչ, որտեղ 7-9 հաշվով զիջեց Աննա Հենդրիկսոնին (Դանիա):

Շատ հետաքրքիր անցավ «բլից» մրցաշարը: Իրոք որ՝ կայծակնային, քանի որ խաղը մեկ միավորից է: Նոր հաջողության հասավ Արթուր Մուրադյանը՝ 64 մասնակիցների մեջ գրավելով առաջին տեղը: Եզրափակիչ խաղում նա հաղթեց շատ ուժեղ մրցակցի՝ գերմանացի Մաթիաս Կորներին:

Ավելացնենք, որ Ստամբուլի ավանդական մրցումները բավականին ներկայացուցչական էին. «Կոնրադ» հյուրանոցի մրցասրահում հանդես եկան ավելի քան 50 երկրների շուրջ 250 մարզիկներ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՄՈՍԿՎԱ

Ելցինը եւ Լուկաշենկոն հաշտվեցին

Ամրապնդվում է Ռուսաստան, Բելառուս, Ղազախստան, Կիրգիզիա մաքսային գործակցությունը

22 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC, PC: Նախագահ Ելցինը խոստացավ ճնշում գործադրել եվրոպական երկրների վրա Բելառուսի մեկուսացումը կանխելու նպատակով: Այդ հայտարարությունը Բորիս Ելցինն արեց Կրեմլում, Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոյի հետ հանդիպման ժամանակ, որի կառավարման ավտորիտար ոճը Եվրոպայում արժանանում է խիստ քննադատության: Մեկ տարի առաջ Եվրոպայի խորհուրդը կասեցրեց Բելառուսի դիտորդի կարգավիճակն այն հիմնավորմամբ, թե երկրում չեն պահպանվում նվազագույն ժողովրդավարական ստանդարտները: Մինչ այդ, նախագահ Ելցինը հայտարարեց, թե Լուկաշենկոյի հետ իր հարաբերությունները փչացնող հանգամանքները վերացվել են: Նա նկատի ուներ անցած տարի ծագած տարաձայնությունները, որոնք վտանգեցին երկու երկրների միջեւ առկա քաղաքական միությունը: Ռուսաստանի եւ Բելառուսի նախագահներն իրենց երես առ երես հանդիպման ժամանակ պայմանավորվեցին 98 թվականին 40 տոկոսով ավելացնել ապրանքաշրջանառությունը, այսինքն պահպանել անցած տարվա տեմպը: Բորիս Ելցինը նշեց, որ կարելի է դրական գնահատել Բելառուսի եւ Ռուսաստանի միության գործունեության արդյունքները:

Նույն օրը Կրեմլում անցկացվեց երկու տարի առաջ ստեղծված Մաքսային միության անդամ երկրների՝ Ռուսաստանի, Բելառուսի, Ղազախստանի եւ Կիրգիզիայի ղեկավարների հանդիպումը: Քառյակի առաջնորդներն ստորագրեցին մի շարք կարեւոր համաձայնագրեր մաքսային ընդհանուր հարկացուցակի, միասնական ակցիզային քաղաքականության, տրանսպորտային միություն կազմավորելու եւ չորս երկրների տարածքով կատարվող տարանցման միասնական պայմանների մասին: Բացի այդ, կպարզեցվեն ապրանքների եւ տարադրամի մաքսային ձեւակերպումները: Ռուսաստանի նախագահն ընդունված որոշումներն անվանեց հիմնական ճեղքում: Քառյակի առաջնորդներին չհաջողվեց, սակայն, համաձայնության գալ միասնական տնտեսական տարածք ստեղծելու պայմանագրի շուրջ: Այդ հարցը նորից կքննարկվի ապրիլի 3-ին: Ղազախստանի առաջնորդի այդ առաջարկը պաշտպանում է միայն Կիրգիզիայի նախագահը:

Հովհաննես Պողոս պապը առաջին անգամ այցելեց Հավանա

ՀԱՎԱՆԱ, 22 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 21-ին Հավանա ժամանեց Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս Երկրորդը: Կուբան Լատինական Ամերիկայի միակ երկիրն է, ուր մինչեւ օրս չէր այցելել Հռոմի պապը: 20 տարվա պաշտոնավարության ընթացքում սա Հովհաննես Պողոս Երկրորդի 81-րդ միջազգային ուղեւորությունն է:

Օդանավակայանում, արարողության ժամանակ նրան ողջունեց Կուբայի առաջնորդ Ֆիդել Կաստրոն, որն այս պատմական առիթով իր ավանդական զինվորական համազգեստը փոխել էր քաղաքացիական կոստյումով:

20 րոպե տեւած ողջույնի խոսքում Կաստրոն ընդգծեց, որ չնայած իմպերիալիստական տերությունների, մասնավորապես ԱՄՆ-ի կողմից Կուբայում սոցիալիզմը տնտեսապես խեղդելու ջանքերին, կղզին շարունակում է հաջողությամբ զարգանալ: Նա նշեց նաեւ սոցիալական եւ գիտական ոլորտներում Կուբայի ձեռքբերումները:

Հովհաննես Պողոս Երկրորդը աշխարհի հետ Կուբայի հարաբերությունների ընդլայնման եւ կղզու նկատմամբ կիրառվող ԱՄՆ-ի պատժամիջոցների վերացման հույս հայտնեց: Նա նաեւ ցանկություն հայտնեց, որ Կուբայի ղեկավարությունը եւս փոփոխություններ անի իր քաղաքականության մեջ, մասնավորապես մարդու իրավունքների եւ արժանապատվության պահպանման հարցերում:

Հռոմի պապին դիմավորելու արարողությանը մարդկանց զանգվածային ներկայությունն ապահովելու նպատակով Կուբայի ղեկավարը հունվարի 21-ը հանգստյան օր էր հայտարարել: Պատմական այցի մեկնաբանման համար հավատարմագրվել է 4000 լրագրող, հատուկ ծառայությունների 2000 աշխատակիցներ պատասխանատու են պահպանել պապի անվտանգությունը:

Հունվարի 22-ին Հռոմի պապն իր առաջին պատարագը մատուցեց Սանտա Կլարա եկեղեցում:

Մինչեւ հունվարի 25-ը տեւող իր այցի ընթացքում Հովհաննես Պողոս Երկրորդը մտադիր է այցելել Կուբայի չորս խոշոր քաղաքներ եւ բազմամարդ լսարանների առջեւ հանդես գալ 12 քարոզչություններով:

Ուզո՞ւմ եք Նոր տարում հասնել Նույնպիսի արդյունքի:
Զանգահարե՛ք:
Գրանցումը 58-40-94 հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

OSI ASSISTANCE FOUNDATION – ARMENIAN BRANCH OFFICE
VACANCY ANNOUNCEMENT

The Armenian Branch Office of the Open Society Institute Assistance Foundation is looking for a Cashier for its Finance Office. The position is part-time, but a willingness to work long hours and week-ends is desirable. The incumbent will work under the supervision of the Finance Director. Main responsibilities will include:

- Handling cash
- Maintaining financial documents
- Financial reporting to local tax authorities and headquarter offices.

The job has the following requirements:

- University degree in Accounting or Economics
- Work experience with Armenian accounting
- Advanced computer skills (Word, Excel)
- Fluency in English, Russian and Armenian
- Demonstrated ability to work in a team
- Ability to travel.

You can bring your resume to OSI AF-Armenian Branch Office at 53b Aigedzor Str., Tel: **27 21 19, 27 17 13, 27 17 19**
The deadline is February 5, 1998.

OSI ASSISTANCE FOUNDATION – ARMENIAN BRANCH OFFICE
VACANCY ANNOUNCEMENT

The Armenian Branch Office of the Open Society Institute Assistance Foundation is looking for External Relations Manager. The position is part-time, but a willingness to work long hours and week-ends is desirable. The External Relations Manager's responsibilities focus on three main areas of work, all directed at maintaining and promoting an accurate public image of Open Society Istitute Assistance Foundation's philosophy, mandate and fields of activities in Armenia.

The job has the following requirements:

- Familiarity with relevant governmental structures and their press attaches/public affairs offices;
- Through knowledge of media, both foreign and local;
- Good knowledge of relevant software programs: Microsoft Word and Desk TopPublishing;
- Previous experience in publishing or media-related work;
- Professional demeanor and appearance;
- Discretion and ability to handle confidential issues;
- Self motivation, with an ability to set and meet goals;
- Ability to work under pressure;
- Ability to communicate with all levels of staff verbally and in writing;
- 2 years experience with the above responsibilities;
- Strong English skills in writing, speaking, comprehension (oral and written).

You can bring your resume to OSI AF-Armenian Branch Office at 53b Aigedzor Str., Tel: **27 21 19, 27 17 13, 27 17 19**
The deadline is February 5, 1998.

ՀԱՆՈՒՆ ԱՍՏԾՈ

Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությունը մտադիր է Իսլամական հեղափոխության հաղթանակի 19-րդ տարեդարձի առթիվ եւ Այգաբացի տասնօրյակի շեմին (փետրվարի 1-11-ը) կազմակերպել նկարչության մրցույթ «Իրանը հայ մանուկների եւ պատանիների աչքերով» խորագրով: Մրցույթին մասնակցելու համար 7-15 տարեկան մանուկներն ու պատանիները կարող են մինչեւ սույն թվականի փետրվարի 9-ը իրենց նկարչական աշխատանքները ներկայացնել Երեւանում ԻԻՀ դեսպանություն՝ Երեւան, Կոմիտաս, Բուղաղյան փողոց 1:

Առաջին երեք տեղերը գրաղեցրած անձինք կստանան թանկարժեք նվերներ, իսկ մնացած բոլոր մասնակիցներին կտրվի պատվոգիր:

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԲԱԺԻՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց բնակարան *(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):*
Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 744. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 22.01.1998. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@